

Urząd Statystyczny
w Kielcach

*Informacje
i opracowania statystyczne*

WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI

w województwie świętokrzyskim w 2009 r.

Warunki życia ludności

w województwie świętokrzyskim w 2009 r.

Nadzór merytoryczny

Lidia Jarosz

**Opracowanie,
grafika, skład komputerowy
i elektroniczna wersja publikacji:**

Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych

ISSN 1644-3772

Przedmowa

Przekazuję Państwu trzecią edycję opracowania analityczno-tabelarycznego charakteryzującego warunki życia ludności województwa świętokrzyskiego w latach 2007-2009.

Wydawnictwo to ma na celu przybliżenie Czytelnikowi jak najpełniejszych informacji na temat zagadnień demograficznych i sytuacji bytowej społeczności naszego regionu. Stanowi ono kompendium wiedzy w zakresie problematyki: ludnościowej, warunków mieszkaniowych, dochodów i wydatków ludności, szeroko pojętej aktywności ekonomicznej, edukacji, kultury, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, bezpieczeństwa publicznego oraz ochrony środowiska.

Publikacja zawiera część analityczną wzbogaconą wykresami i tabelaryczną w retrospekcji do 2007 r. Całość poprzedzona została uwagami ogólnymi i metodycznymi, w których przedstawiono podstawowe pojęcia i definicje stosowane w opracowaniu.

Podstawowym źródłem danych wykorzystanych w publikacji są: badanie budżetów gospodarstw domowych, badanie aktywności ekonomicznej ludności, bilanse ludnościowe dla okresów międzyspisowych oraz inne badania cykliczne prowadzone przez GUS.

Oddając do rąk Państwa niniejsze wydawnictwo zwracam się z prośbą o opinie, wnioski i uwagi, które byłyby pomocne przy opracowywaniu kolejnych jego edycji.

*Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Kielcach
Lidia Jarosz*

Kielce, listopad 2010 r.

Preface

I present You the third edition of analytical-tabular elaboration characterising living conditions of population in Świętokrzyskie voivodship in the years 2007-2009.

This publication aims at providing the Reader the very best information concerning demographic issues and vital questions of the society of our region. It constitutes the compendium of knowledge in the scope of problems relating to demography, living conditions, income and expenditures of population, widely understood economic activity, education, culture, health care and social assistance, public safety and environmental protection.

Publication consists analytical part enriched by charts as well as tables in the retrospection to 2007. The whole is preceded by general and methodological notes in which the basic concepts and definitions applied in elaboration were presented.

The main source of data used in publication are: survey of households budgets, labour force survey, population balances for periods between censuses as well as other cyclic surveys conducted by CSO.

Presenting You this publication I ask You for opinions and suggestions which would be helpful in preparing the following editions.

*Director of
Statistical Office in Kielce
Lidia Jarosz*

Kielce, November 2010

SPIS TREŚCI

	Str.
Przedmowa	3
Uwagi ogólne	9
Uwagi metodyczne	11
 WYNIKI BADAŃ-SYNTeza	
Procesy demograficzne	20
Rynek pracy	24
Dostęp do dóbr	29
Infrastruktura społeczna, edukacja, kultura i turystyka	37
Bezpieczeństwo publiczne.....	44
Ochrona środowiska.....	45
Produkt krajowy brutto	48
 CZĘŚĆ TABELARYCZNA	
Tabl.	
1. Ludność (2007,2009)	49
2. Ludność według płci i wieku (2007, 2009)	49
3. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2007, 2009)	50
4. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym według powiatów i gmin w 2009 r.	51
5. Ruch naturalny ludności (2007, 2009)	56
6. Migracje ludności (2007, 2009)	56
7. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2007, 2009)	57
8. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2007, 2009).....	57
9. Pracujący w 2009 r.	58
10. Pracujący według rodzajów działalności w 2009 r.	59
11. Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2007, 2009)	61
12. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji (2007, 2009)	62
13. Wynagrodzenia według sektorów w 2009 r.	63
14. Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2007, 2009)	64
15. Mieszkania oddane do użytku (2007, 2009)	65
16. Edukacja według szczebli kształcenia (2007/2008, 2009/2010)	66
17. Biblioteki publiczne (z filiami) (2007, 2009).....	67
18. Muzea (2007, 2009)	67
19. Kina stałe (2007, 2009)	67
20. Szpitale, ambulatoryjna opieka zdrowotna i apteki (2007, 2009)	68
21. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (2007, 2009)	69
22. Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi (2007, 2009)	70
23. Oczyszczalnie ścieków (2007, 2009)	70
24. Emisja i redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza (2007, 2009)	71
25. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2007, 2009)	71
26. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działań (2007, 2009)	72

SPIS WYKRESÓW

Współczynnik feminizacji w 2009 r.	22
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2009 r.	22
Przyrost naturalny na 1000 ludności	23
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 ludności	23
Dynamika liczby pracujących w 2009 r.	28
Stopa bezrobocia rejestrowanego	28
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych	29
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w 2009 r.	29
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę	36
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2009 r.	36
Zasoby mieszkaniowe zamieszkane i mieszkania oddane do użytku w 2009 r.	37
Zwiedzający muzea w 2009 r.	42
Baza noclegowa turystyki w 2009 r.	42
Apteki	43
Udział studentów na studiach stacjonarnych według płci w 2009 r.	43
Przestępstwa stwierdzone i wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w 2009 r.	46
Zdarzenia drogowe w latach 2007 – 2009	46
Odpady wytworzone w 2009 r.	47
Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2009 r.	47

CONTENTS

	Str.
Preface	3
General notes	9
Methodological notes	11
 SURVEYS' RESULTS-SYNTHESIS	
Demographic processes	20
Labour market	24
Access to goods	29
Social infrastructure, education, culture and tourism	37
Public safety	44
Environmental protection	45
Gross domestic product	48
 TABULAR PART	
Tabl.	
1. Population (2007,2009)	49
2. Population by sex and age (2007, 2009)	49
3. Population in working and non-working age (2007, 2009)	50
4. Population in working and non-working age by powiats and gminas in 2009	51
5. Vital statistics (2007, 2009)	56
6. Migration of population (2007, 2009)	56
7. Internal migration of population for permanent residence by direction (2007, 2009)	57
8. Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2007, 2009)	57
9. Employed persons in 2009	58
10. Employed persons by kind of activity in 2009	59
11. Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2007, 2009)	61
12. Average monthly gross wages and salaries by section (2007, 2009)	62
13. Wages and salaries by sector in 2009	63
14. Retail prices of selected goods and services (2007, 2009)	64
15. Dwellings completed (2007, 2009)	65
16. Education by educational level (2007/2008, 2009/2010)	66
17. Public libraries (with branches) (2007, 2009)	67
18. Museums (2007, 2009)	67
19. Fixed cinemas (2007, 2009)	67
20. Hospitals, out-patient health care and pharmacies (2007, 2009)	68
21. Collective tourist accommodation establishments (2007, 2009)	69
22. Industrial and municipal waste water discharged into waters or into the ground (2007, 2009)	70
23. Waste water treatment plants (2007, 2009)	70
24. Emission and reduction of industrial air pollutants (2007, 2009)	71
25. Legally protected area possessing unique environmental value (2007, 2009)	71
26. Expenditure of local self-government entities budgets by division (2007, 2009)	72

LIST OF CHARTS

Feminization coefficient in 2009	22
Population in non-working age per 100 persons of working age in 2009	22
Natural increase per 1000 population	23
Internal and international migration balance per 1000 population	23
Indices of employed persons in 2009	28
Registered unemployment rate	28
Structure of registered unemployed persons	29
Indices of average gross monthly wages and salaries in 2009	29
Average monthly per capita available income	36
Average monthly per capita expenditures in households in 2009	36
Inhabited dwelling stocks and dwellings completed in 2009	37
Museums' visitors in 2009	42
Tourist accomodation base in 2009	42
Pharmacies	43
Share of students studying full-time by sex in 2009	43
Ascertained crimes and rate of detectability of delinquents in 2009	46
Road accidents in the years 2007 – 2009	46
Waste generated in 2009	47
Expenditure of budgets of gminas	47

UWAGI OGÓLNE

1. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej - Statistical Classification of Economic Activities in the European community - NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007 w stosunku do dotychczas stosowanej klasyfikacji PKD 2004 wprowadza zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności (ujęcie nowych, podział lub agregacja dotychczasowych), a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. W efekcie w PKD 2007 wyróżnia się m. in. 21 sekcji i 88 działów, wobec 17 sekcji i 62 działów w PKD 2004. Zmiany te powodują również w niektórych przypadkach brak porównywalności danych przy niezmienionych nazwach poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, który obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą **całej gospodarki narodowej**.
3. Dane zamieszczone w publikacji podano w podziale:
4. według **sektorów własności**:
 - **sektor publiczny** - grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - **sektor prywatny** - grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność za-graniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.
5. Dane zamieszczone w publikacji - jeśli nie zaznaczono inaczej - podano **w każdorazowym podziale administracyjnym kraju**.

W tablicach zawierających informacje w podziale na miasta, przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek.
6. Dane prezentowane dla podregionów i powiatów odpowiadają poziomowi 3 i 4 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 VII 2000 r. (Dz. U. Nr 58, poz. 685, z późniejszymi zmianami).
7. **Podregiony** (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.
8. **Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. liczba lekarzy) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) — według stanu w dniu 30 VI.

9. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD)
 NOMENCLATURE DES ACTIVITÉS DE COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE — NACE rev. 1

skrót	sekcje	pełna nazwa
Handel i naprawy		Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
Obsługa nieruchomości i firm		Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej

ZNAKI UMOWNE

- kreska „-” - oznacza, że zjawisko nie wystąpiło
- znak „X” - oznacza, że wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe
- znak „Δ” - oznacza, że nazwa została skrócona w stosunku do obowiązującej klasyfikacji

Uwaga: Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych rubrykach sumy tablic mogą nie zachodzić zgodności matematyczne”.

**PRZY PUBLIKOWANIU DANYCH URZĘDU STATYSTYCZNEGO -
 PROSIMY O PODANIE ŹRÓDŁA**

UWAGI METODYCZNE

Procesy demograficzne

1. Informacje demograficzne opracowano na podstawie:

1.1. bilansów stanu i struktury ludności **faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:

1.1.1. zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,

1.1.2. różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 2 miesiące (od 2006 r. ponad 3 miesiące) na terenie gminy, a liczbą osób czasowo nieobecnych, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie, a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;

1.2. rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały;

1.3. sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;

1.4. sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych rozwodach.

2. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 - 64 lata, dla kobiet 18 – 59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku mobilnym, tj. w wieku 18 – 44 lata i niemobilnym, tj. mężczyźni – 45 – 64 lata, kobiety – 45 – 59 lat.

Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

3. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zameldowanej na pobyt stały (według stanu w dniu 30 VI).

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przyrost rzeczywisty ludności stanowi sumę przyrostu naturalnego i salda migracji.

Migracje wewnętrzne są to zmiany miejsca zamieszkania w kraju:

- na pobyt stały – opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały,
- na pobyt czasowy – opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt czasowy ponad 2 miesiące (od 2006 r. ponad 3 miesiące).

Migracje zagraniczne (zewnętrzne) są to wyjazdy poza granicę kraju zamieszkania, a tym samym przyjazdy do danego kraju.

Saldo migracji jest to różnica między napływem i odpływem ludności.

Rynek pracy

Pracujący

1. Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; obejmują: zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór), właścicieli i współwłaścicieli łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin, w tym w rolnictwie indywidualnym, osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów oraz osoby zatrudnione przez agentów, członków rolniczych spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych).

2. Dane dotyczące **pracujących i zatrudnionych według stanu** wykazano przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania osób pełno oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy.

Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** dotyczą pracowników pełno oraz niepełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) w przeliczeniu na pełne etaty.

Bezrobocie rejestrowane

1. Dane o bezrobociu rejestrowanym obejmują osoby niezatrudnione i nie wykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub przystępujące do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub szkół wyższych w systemie wieczorowym, zaocznym lub eksternistycznym, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy.
2. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych resortów obrony narodowej i spraw wewnętrznych.

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych.
 - 1.1. Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:
 - 1.1.1. za **pracujące** uznano osoby, które w badanym tygodniu wykonywały pracę przynoszącą dochód lub zarobek albo pomagały nieodpłatnie w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej oraz osoby, które nie wykonywały pracy (np. z powodu choroby, urlopu, strajku), jeżeli przerwa w pracy wynosiła 3 miesiące, ale formalnie ją miały;
 - 1.1.2. **bezrobotni** to osoby, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć.
 - 1.2. Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. pozostające poza siłą roboczą.
 - 1.3. **Współczynnik aktywności zawodowej** obliczono jako udział ludności aktywnej zawodowo w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej.
 - 1.4. **Wskaźnik zatrudnienia** obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej.
 - 1.5. **Stopę bezrobocia** obliczono jako udział bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo.

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.
2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie powodujące uraz lub śmierć u osoby poszkodowanej, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika: zwykłych czynności, poleceń przełożonych, czynności wykonywanych w interesie zakładu pracy, również bez polecenia, a także w czasie pozostawania w dyspozycji zakładu pracy, w drodze między siedzibą zakładu pracy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkami przy pracy traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie trwania podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające w zakładzie pracy organizacje, np. zawodowe.

3. Za **ciężki wypadek** przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie (utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała) albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.
4. Za **śmiertelny wypadek** przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.
5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m. in. według **wydarzeń** bezpośrednio je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.
6. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

Dostęp do dóbr

Budżety gospodarstw domowych

1. Prezentowane wyniki **budżetów gospodarstw domowych** ustalono na podstawie badania prowadzonego metodą reprezentacyjną, systemem rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym. Badaniem objęto gospodarstwa domowe, reprezentujące poszczególne grupy społeczno - ekonomiczne ludności, określone przez przeważające w danym gospodarstwie źródło uzyskania dochodu, a mianowicie:
 - dochód z pracy najemnej – **gospodarstwa pracowników**;
 - dochód z użytkowanego przez siebie gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie - **gospodarstwa rolników**;
 - dochód z pracy na własny rachunek, tj. z prowadzenia działalności gospodarczej poza użytkowanym gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie lub wykonywanie wolnego zawodu (np. twórcy, adwokaci) – **gospodarstwa pracujących na własny rachunek**;
 - emerytura – **gospodarstwa emerytów**;
 - renta – **gospodarstwa rencistów**;
 - źródło niezarobkowe inne niż emerytura lub renta – **gospodarstwa utrzymujących się z niezarobkowych źródeł**.
2. **Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów: z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, ze świadczeń z funduszu pracy oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek i bez obligatoryjnej składki na ubezpieczenia społeczne.
Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.
3. **Wydatki** obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne (spożycie w ujęciu wartościowym) oraz pozostałe wydatki:
 - 3.1. **wydatki na towary i usługi konsumpcyjne** przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz pobranych z użytkowanego gospodarstwa rolnego (działki) lub z prowadzonej działalności na własny rachunek.

3.2. **pozostałe wydatki** obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania osób uczących się poza domem; alimenty od osób prywatnych; niektóre podatki, np. od nieruchomości, od spadków i darowizn; straty pieniężne.

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

1. **Wynagrodzenia** obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze, bądź ich ekwiwalenty wypłacane pracownikom z tytułu świadczenia pracy lub pełnionej służby.
2. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia** obejmują: wynagrodzenia osobowe (bez wynagrodzeń nakładców, uczniów, pracowników obcych oraz zatrudnionych poza granicami kraju), wypłaty z tytułu udziału w zysku do podziału i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno – prowizyjne, honoraria.
3. **Przeciętne wynagrodzenie miesięczne** stanowi iloraz wynagrodzeń osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy oraz przeciętnego zatrudnienia i liczby miesięcy.
4. **Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto** została obliczona jako stosunek kwoty świadczeń wypłaconych w danym okresie (tj. emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy, rent rodzinnych) przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców w tym okresie.
5. Dane o wynagrodzeniach i świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

Warunki mieszkaniowe

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych** dotyczą mieszkań zamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zakwaterowania (hotelu pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej, klasztorów itp.) i pomieszczeń nie przystosowanych do celów mieszkalnych, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, strychów, pralni, barakowozów, przyczep kempingowych itp.).
2. **Mieszkanie** jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb i pomieszczeń pomocniczych (przedpokój, łazienka, garderoba, spiżarnia i inne), do którego prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni, bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.
3. **Izba** jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku; za izbę uważa się zarówno pokoje jak i kuchnie spełniające powyższe kryteria. Nie uznaje się za izbę - bez względu na wielkość powierzchni i sposób oświetlenia – przedpokoju, łazienki, spiżarni, werandy itp.
4. **Powierzchnia użytkowa** mieszkania jest to powierzchnia wszystkich pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania służących mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców. Do powierzchni użytkowej mieszkania nie zalicza się powierzchni: balkonów, loggi, antresoli, pralni, strychów, piwnic, garaży itp.
5. Informacje o **zasobach mieszkaniowych, powierzchni użytkowej mieszkań oraz izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.
6. Informacje o efektach obejmują:
 - **budownictwo spółdzielcze** – realizowane przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami spółdzielni;
 - **budownictwo komunalne (gminne)** – realizowane w całości z budżetu gminy; głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym;

- **budownictwo zakładowe** – realizowane przez zakłady pracy sektora publicznego i prywatnego, z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów;
- **budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem** – dotyczy mieszkań oddanych do użytku przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku.
- **budownictwo społeczne czynszowe** – realizowane przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego;
- **budownictwo indywidualne** – realizowane przez osoby fizyczne (prowadzące i nie prowadzące działalności gospodarczej), kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem;

Infrastruktura społeczna, edukacja, kultura i turystyka

Ochrona zdrowia

1. Dane o **pracownikach medycznych** ochrony zdrowia obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy w głównym miejscu pracy. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.
Lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarki, położne oraz farmaceutów wykazano łącznie z osobami odbywającymi staż podyplomowy.
2. Dane o **zakładach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej** obejmują przychodnie, ośrodki zdrowia i od 2001 r. poradnie (samodzielne). Udzielone porady podaje się w zakresie ww. zakładów.
3. **Porady udzielone** przez lekarzy i lekarzy dentyków w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podaje się łącznie z badaniami profilaktycznymi i z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych oraz z poradami udzielonymi przez lekarzy i lekarzy dentyków prowadzących praktykę lekarską.
4. Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** wykazano bez miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków oraz miejsc dziennego pobytu.
Informacje o szpitalach podano łącznie z filiami szpitali ogólnych.
Dane o **łóżkach** w szpitalach i zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych (z pełnym wyposażeniem), zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Pomoc społeczna

1. **Domy i zakłady pomocy społecznej** obejmują stacjonarne placówki tj.: domy pomocy społecznej, rodzinne domy pomocy społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym, w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej i statutowej, środowiskowe domy samopomocy i inne ośrodki dla osób z zaburzeniami psychicznymi, domy matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, noclegownie i schroniska.
2. **Placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży** prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593) z późniejszymi zmianami. Wyróżnia się placówki: interwencyjne, rodzinne, socjalizacyjne i wielofunkcyjne.
3. **Rodzina zastępcza** to rodzina, w której umieszcza się małoletnie dziecko, w celu sprawowania nad nim opieki i jego wychowania, w przypadku gdy rodzice nie spełniają swojej funkcji.
4. **Świadczenia pomocy społecznej** dzieli się na pieniężne (zasitek stały, zasitek okresowy, zasitek celowy) i niepieniężne (pomoc rzeczowa, poradnictwo specjalistyczne, schronienie, posiłek, ubranie, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej). Rodzaje świadczeń pomocy społecznej oraz i tryb ich udzielania reguluje ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593) z późniejszymi zmianami.

Edukacja i wychowanie

1. Z dniem 1 IX 1999 r. rozpoczęto wprowadzanie reformy ustroju szkolnego, której zasady reguluje ustawa z dnia 8 I 1999 r. – przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego (Dz. U. Nr 12, poz. 96) z późniejszymi zmianami. W roku szkolnym 1999/2000 w miejsce dotychczasowych ośmioletnich szkół podstawowych powstały sześciolletnie szkoły podstawowe i trzyletnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa. Od roku szkolnego 2002/2003 funkcjonuje system szkół ponadgimnazjalnych. Dotychczasowe szkoły ponadpodstawowe ujęto odpowiednio w ponadgimnazjalnych zasadniczych szkołach zawodowych, liceach ogólnokształcących oraz technikach.
2. **Szkolnictwo dla dzieci i młodzieży** obejmuje:
 - 2.1. **szkolnictwo podstawowe**, do którego zalicza się kształcenie realizowane w:
 - 2.1.1. szkołach podstawowych, łącznie ze specjalnymi,
 - 2.1.2. szkołach filialnych,
 - 2.1.3. „małych szkołach” – od roku szkolnego 2001/2002.Od 1 IX 2004 r. dzieci w wieku 6 lat mają obowiązek rocznego przygotowania w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi);
 - 2.2. **szkolnictwo gimnazjalne**, do którego zalicza się kształcenie realizowane w:
 - 2.2.1. gimnazjach, łącznie ze specjalnymi,
 - 2.2.2. gimnazjach z oddziałami przysposabiającymi do pracy, łącznie ze specjalnymi;
 - 2.3. **szkolnictwo ponadgimnazjalne**, do którego zalicza się kształcenie realizowane w:
 - 2.3.1. zasadniczych szkołach zawodowych (łącznie ze specjalnymi),
 - 2.3.2. liceach ogólnokształcących (łącznie ze specjalnymi),
 - 2.3.3. uzupełniających liceach ogólnokształcących – od roku szkolnego 2004/2005,
 - 2.3.4. liceach profilowanych (łącznie ze specjalnymi) – od roku szkolnego 2002/2003,
 - 2.3.5. technikach (łącznie ze specjalnymi),
 - 2.3.6. technikach uzupełniających (łącznie ze specjalnymi) – od roku szkolnego 2004/2005,
 - 2.3.7. ogólnokształcących szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe,
 - 2.3.8. specjalnych szkół przysposabiających do pracy – od roku szkolnego 2004/2005.
3. **Szkolnictwo policealne i pomaturalne** kształcące w formie dziennej, wieczorowej lub zaocznej, które obejmuje:
 - 3.1.1. policealne szkoły zawodowe,
 - 3.1.2. nauczycielskie kolegia języków obcych (absolwenci nie otrzymują tytułu licencjata),
 - 3.1.3. kolegia pracowników służb społecznych – od roku szkolnego 2006/2007.
4. **Szkolnictwo dla dorosłych** kształcące w formie dziennej, wieczorowej oraz zaocznej, które obejmuje:
 - 4.1. szkolnictwo gimnazjalne realizowane w gimnazjach dla dorosłych,
 - 4.2. szkolnictwo ponadpodstawowe realizowane w:
 - 4.2.1. zasadniczych (zawodowych) szkołach dla dorosłych,
 - 4.2.2. średnich:
 - liceach ogólnokształcących dla dorosłych,
 - szkołach zawodowych dla dorosłych: liceach i technikach, liceach zawodowych oraz liceach technicznych,
 - 4.3. szkolnictwo ponadgimnazjalne realizowane w:
 - 4.3.1. zasadniczych szkołach zawodowych dla dorosłych,
 - 4.3.2. liceach ogólnokształcących dla dorosłych,
 - 4.3.3. uzupełniających liceach ogólnokształcących dla dorosłych,
 - 4.3.4. liceach profilowanych dla dorosłych,
 - 4.3.5. technikach dla dorosłych,
 - 4.3.6. technikach uzupełniających dla dorosłych.

5. Informacje z zakresu **szkolnictwa wyższego**:

- 5.1. dotyczą osób zarejestrowanych na studiach dziennych, wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych, łącznie ze studentami po ostatnim roku studiów bez egzaminu dyplomowego oraz korzystającymi z urlopów dziekańskich,
- 5.2. obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce,
- 5.3. nie obejmują Polaków studiujących za granicą,
- 5.4. do zbiorowości studentów nie zalicza się studentów studiów podyplomowych oraz doktoranckich,
- 5.5. podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwenci otrzymują tytuł licencjata,
- 5.6. absolwenci studiów magisterskich otrzymują tytuł magistra, absolwenci wyższych studiów zawodowych tytuł zawodowy inżyniera lub licencjata. Absolwenci wykazani są w roku kalendarzowym.

Kultura

1. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma. Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.
2. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.
3. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.
4. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo).
5. **Muzea** to instytucje kultury, które gromadzą, rejestrują, konserwują i przechowują oraz udostępniają publiczności w formie wystaw dobra i wytwory kultury w zakresie sztuki, wiedzy, techniki i przyrody oraz prowadzą działalność naukową, oświatową i popularyzatorską (m.in. poprzez prowadzenie działalności wydawniczej).

Turystyka

1. W publikacji zastosowano następującą klasyfikację obiektów noclegowych turystyki:
 - **hotel** – to obiekt hotelarski zlokalizowany głównie w zabudowie miejskiej dysponujący co najmniej 10 pokojami, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczący szeroki zakres usług związanych z pobytem klientów;
 - **motel** – to obiekt hotelarski zlokalizowany przy trasach komunikacji drogowej, który poza usługami hotelarskimi przystosowany jest również do świadczenia usług motoryzacyjnych i dysponuje parkingiem. Motel musi posiadać co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych;
 - **pensjonat** – to obiekt hotelarski, który świadczy usługi hotelarskie łącznie z całodziennym pożywieniem i dysponuje co najmniej 7 pokojami.Hotele, motele i pensjonaty muszą posiadać stałe urządzenie grzewcze i przynajmniej jedną placówkę gastronomiczną. W zależności od ich wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii: najwyższa - 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka;
 - do **pozostałych obiektów** zaliczono: domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych, kwatery agroturystyczne oraz inne obiekty wykorzystane dla turystyki.
2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, tj. nie obejmuje pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.
3. Dane o **miejscach noclegowych** wykazano według stanu w dniu 31 VII; dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych. W informacjach nie uwzględnia się miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

- 4. Placówki gastronomiczne** w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania obejmują zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe. Do barów i kawiarni zaliczono także: winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Bezpieczeństwo publiczne

1. Prezentowane dane dotyczą:
 - przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki kryminalnej Komendy Głównej Policji prowadzonego w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości,
 - orzeczeń sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości.
2. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami) – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.
3. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

Ochrona środowiska

1. **Ścieki przemysłowe** to ścieki odprowadzane z terenów, na których prowadzi się działalność przemysłową, handlową albo składową, niebędące ściekami bytowymi lub wodami opadowymi. Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzone siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód powierzchniowych, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz o podwyższonym usuwaniu biogenów i odprowadzonych do wód powierzchniowych lub do ziemi.

 - 1.1. Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.
 - 1.2. **Chemiczne oczyszczanie ścieków** polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizację metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.
 - 1.3. **Biologiczne oczyszczanie ścieków** następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.
 - 1.4. **Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach** następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.
2. **Oczyszczalnie ścieków komunalnych** obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przyzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

3. Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj. pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadze i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 260, poz. 2176).

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych** obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególne uciążliwe dla atmosfery.

4. Park narodowy obejmuje obszar chroniony wyróżniający się szczególnymi wartościami naukowymi, przyrodniczymi, społecznymi, kulturowymi i wychowawczymi o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega całość przyrody oraz swoiste cechy krajobrazu.

Wszelkie działania na terenie parku narodowego podporządkowane są ochronie przyrody i mają pierwszeństwo przed wszystkimi innymi działaniami.

Nadrzędnym celem parku narodowego jest poznanie, zachowanie całości systemów przyrodniczych danego terenu wraz z warunkami ich funkcjonowania oraz odtwarzanie zniekształconych i zanikłych ogniw rodzimej przyrody.

5. Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania. Grunty rolne, leśne i inne nieruchomości znajdujące się w granicach parku krajobrazowego pozostawia się w gospodarczym wykorzystaniu.

6. Rezerwat przyrody jest obszarem obejmującym zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienione ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych.

7. Obszar chronionego krajobrazu obejmuje wyróżniające się krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów. Zagospodarowanie tych systemów powinno zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych. Obszar chronionego krajobrazu uwzględnia się w planach zagospodarowania przestrzennego.

8. Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp.

9. Stanowiska dokumentacyjne – nie wyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do udostępnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych oraz fragmenty eksploatowanych i nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

10. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy – wyznacza się w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego dla zachowania jego wartości estetycznych.

Produkt Krajowy Brutto

1. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

2. Wartość dodana brutto mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim i jest wyrażona w cenach bazowych.

WYNIKI BADAŃ - SYNTEZA

PROCESY DEMOGRAFICZNE

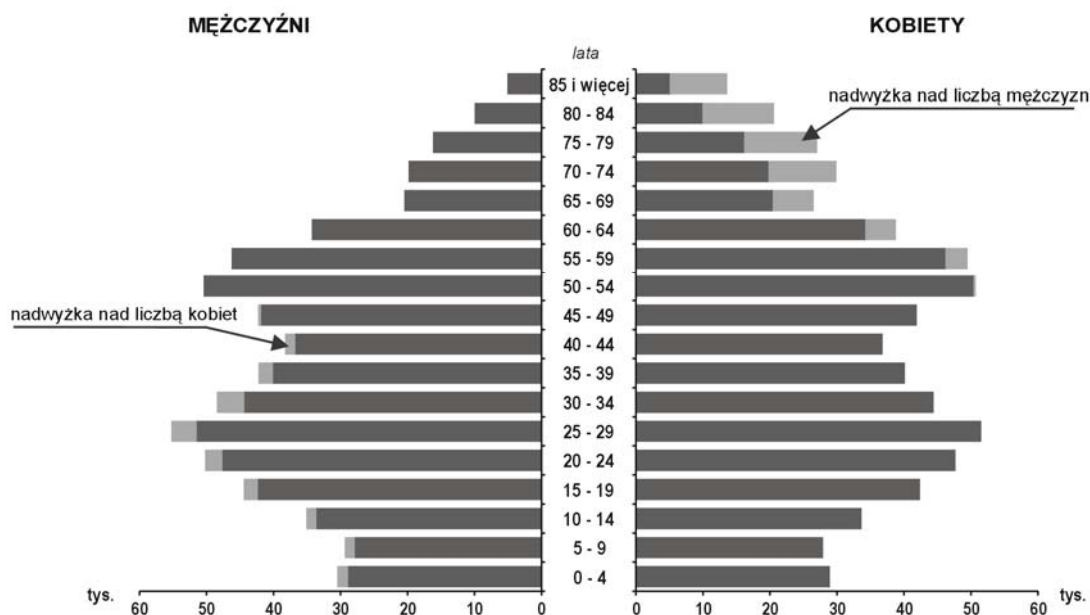
W końcu 2009 r. liczba ludności województwa świętokrzyskiego wyniosła 1270,1 tys. osób, co odpowiadało podobnie, jak w roku 2007 3,3% populacji kraju. Dało to regionowi dopiero 13 lokatę w rankingu województw. Był to kolejny rok, w którym odnotowano spadek liczby mieszkańców. W porównaniu do stanu z końca 2007 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się o 5,5 tys. osób, tj. o 0,4%.

Na 1 km² powierzchni ogólnej województwa przypadało 108 osób, czyli o 14 osób mniej niż w kraju. Wskaźnik ten charakteryzował się jednak znacznym zróżnicowaniem terytorialnym w województwie. Podregion kielecki był ponad dwukrotnie gęściej zaludniony niż sandomiersko-jędrzejowski (odpowiednio 154 osoby/km² wobec 74), do czego przyczyniło się m. in. m. Kielce, w którym wskaźnik wyniósł 1868 osób/km² (w 2007 r. 1879 osób/km²).

Ludność zamieszkująca w miastach stanowiła w 2009 r. 45,2% populacji województwa świętokrzyskiego, tj. o 0,2 pkt. mniej niż w roku 2007 (w kraju udział ludności miejskiej wynosił przeciętnie 61,0%).

W Świętokrzyskim utrzymuje się nieznaczna przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami. Współczynnik feminizacji, obrazujący ile kobiet przypada na 100 mężczyzn, ukształtował się na poziomie 105, tj. poniżej średniej krajowej (107). Podobnie, jak w poprzednich latach przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn, bardziej widoczna była w miastach niż na wsi (111 wobec 101) oraz wzrastała wraz z wiekiem. Mężczyźni przeważają w kolejnych grupach wiekowych aż do 49 roku życia; średnio w całym przedziale wiekowym 0 - 49 lat na 100 mężczyzn w województwie świętokrzyskim w 2009 r. przypadało 95 kobiet. Powyżej 80 roku życia kobiet było ponad dwukrotnie więcej niż mężczyzn – współczynnik feminizacji wyniósł 228.

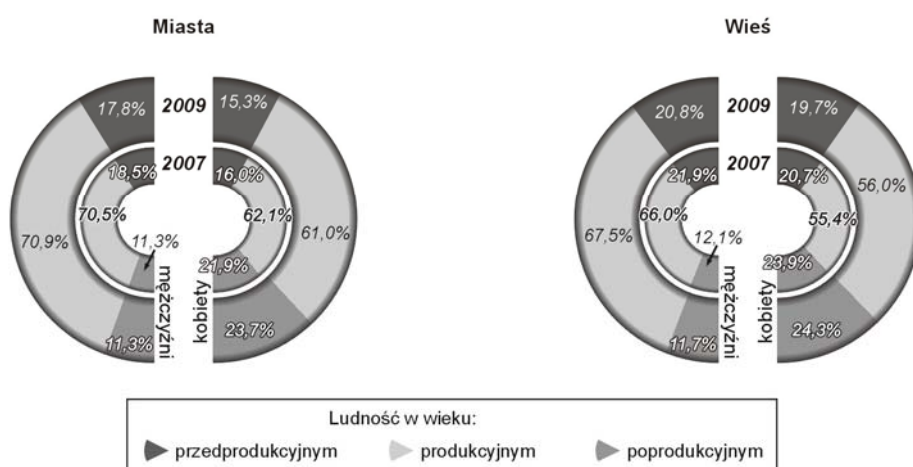
LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII

W 2009 roku nastąpiły dalsze przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Zmniejszanie się udziału dzieci i młodzieży w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat) przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym (kobiet 60-letnich i starszych oraz mężczyzn w wieku 65 lat i więcej) powoduje postępujący proces starzenia się ludności województwa świętokrzyskiego.

Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym obniżył się z 19,4% w 2007 r. do 18,5% w 2009 r. Najstarsi stanowili w omawianym roku 17,9% populacji, podczas gdy dwa lata wcześniej – 17,4%. Proces demograficznego starzenia się społeczeństwa był bardziej widoczny na wsi niż w mieście – 55,1% grupy osób w wieku poprodukcyjnym to mieszkańcy wsi.

LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM W LATACH 2007 I 2009 Stan w dniu 31 XII

Potencjalne zasoby pracy stanowi ludność w wieku produkcyjnym (kobiety 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lata). Udział ludności w wieku zdolności do pracy zwiększył się w badanym okresie do 63,5% (w roku 2007 wyniósł 63,1%).

Następstwem zmniejszenia populacji w wieku przedprodukcyjnym jest spadek współczynnika obciążenia demograficznego - na 100 osób w wieku produkcyjnym w końcu 2009 roku przypadało 57 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Korzystniej kształtowała się ta relacja dla miast, w których wyniosła 52 osoby wobec 62 osób dla wsi (odpowiednio 51 i 65 w 2007 r.).

Podstawowe dane o ludności. Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2009	
		ogółem	2007=100
Ludność ogółem w tys.	1275,6	1270,1	99,6
mężczyźni	621,4	618,3	99,5
kobiety	654,1	651,8	99,6
z ogółem:			
miasta	579,0	573,7	99,1
wieś	696,6	696,4	99,97
z ogółem w wieku:			
przedprodukcyjnym	248,0	235,4	94,9
produkcyjnym	805,4	806,9	100,2
mobilnym	490,6	491,6	100,2
niemobilnym	314,8	315,3	100,2
poprodukcyjnym	222,1	227,8	102,6

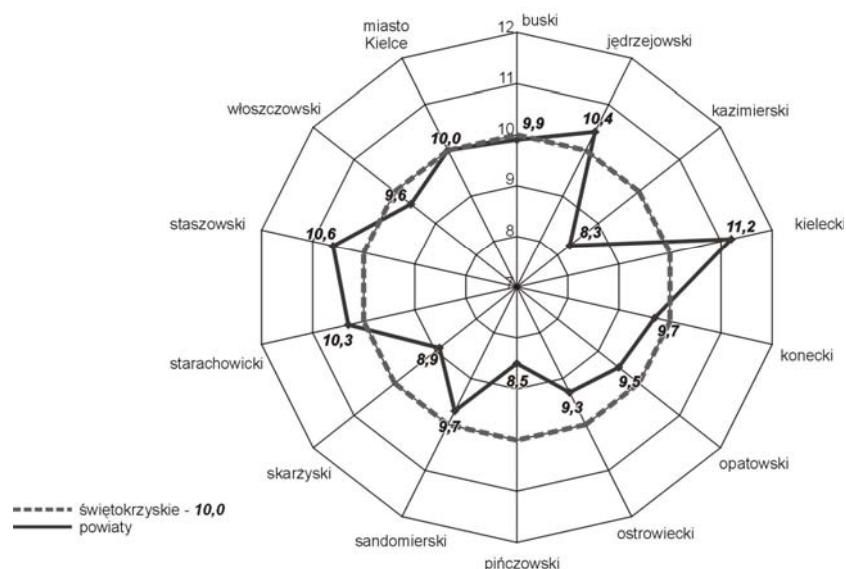
Istotny wpływ na stan ludności mają zjawiska określane jako ruch naturalny. Notowanie elementów ruchu naturalnego, takich jak fakty małżeństw, separacji, rozwodów, urodzeń i zgonów pozwala określić stan liczebny i jakościowy populacji.

Głównym czynnikiem decydującym o tempie rozwoju demograficznego są urodzenia, które powodują zmiany w liczbie i strukturze ludności oraz stanowią podstawę do przewidywania tendencji zmian ludności w czasie, wyrażonych poprzez prognozy demograficzne.

W 2009 r. w województwie świętokrzyskim zarejestrowano 12,7 tys. urodzeń żywych, co w przeliczeniu na 1000 ludności dało współczynnik natężenia na poziomie 10,0 wobec 9,3 w roku 2007.

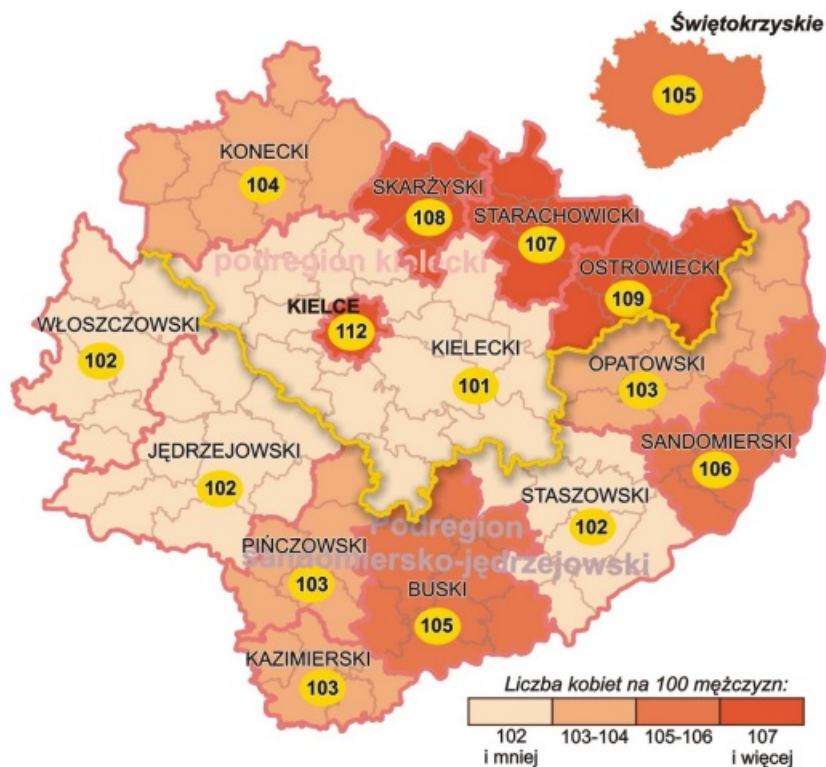
URODZENIA ŻYWE NA 1000 MIESZKAŃCÓW W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

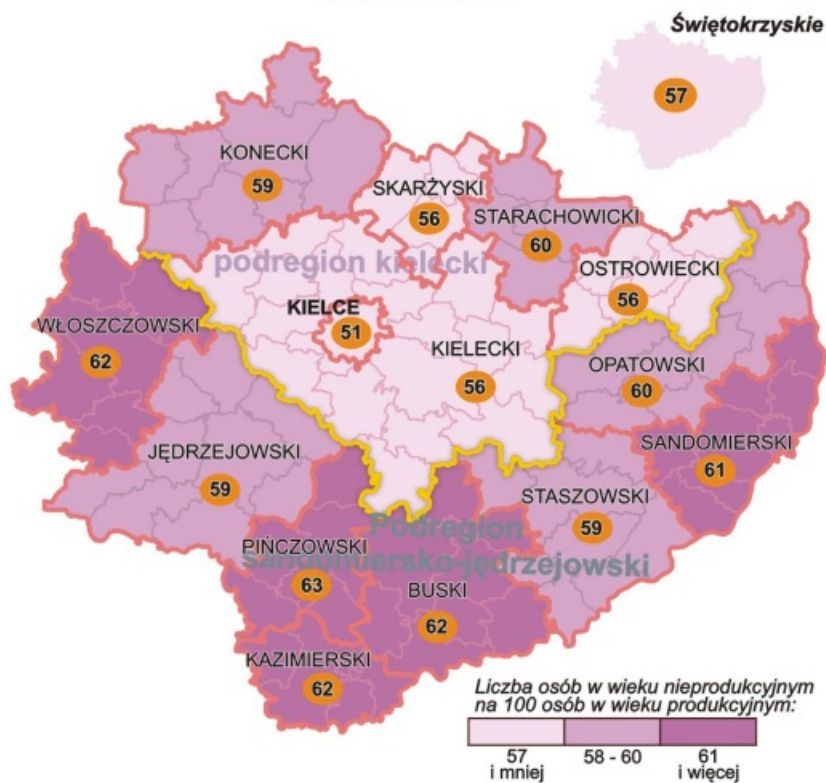
WSPÓŁCZYNNIK FEMINIZACJI W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

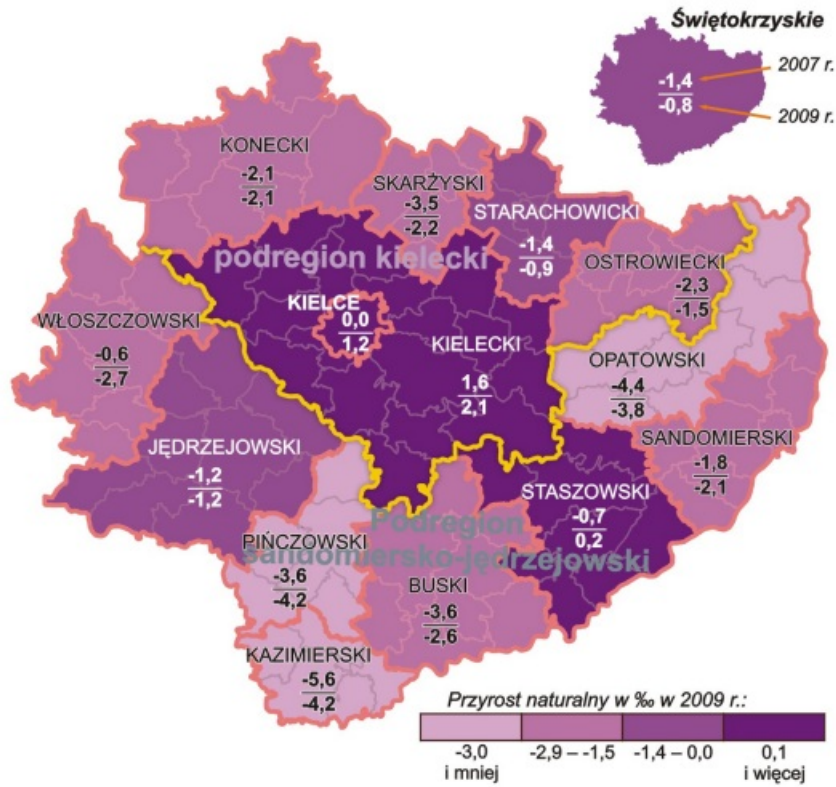
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

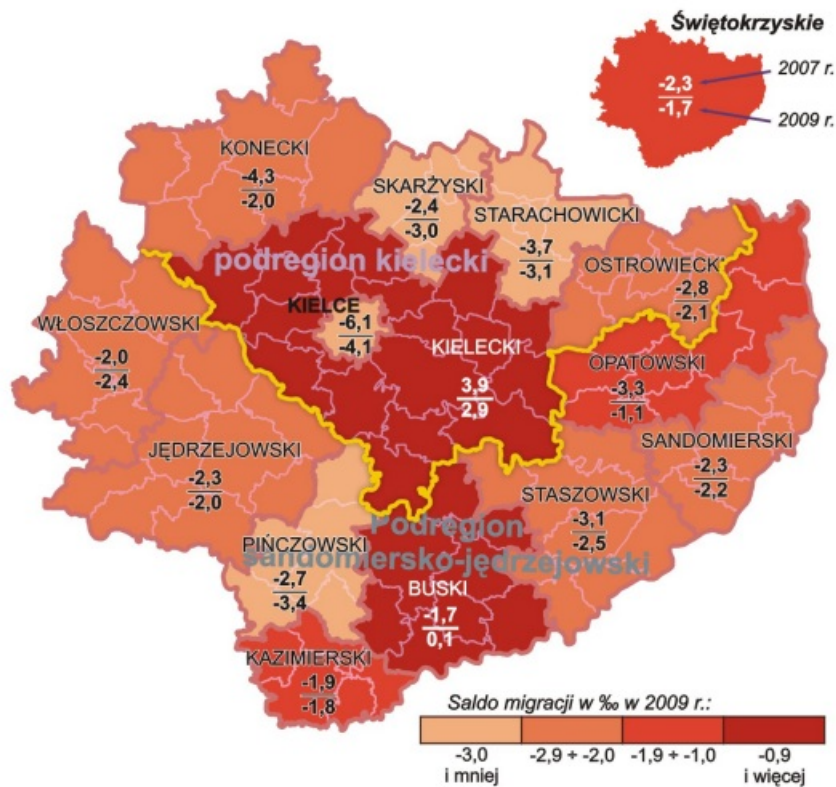
PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

SALDO MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH I ZAGRANICZNYCH NA 1000 LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

Zgony to drugi obok urodzeń element ruchu naturalnego ludności. Wpływa nie tylko na tempo rozwoju ludności, ale również na kształtowanie jej stanu cywilnego oraz struktury wieku. W 2009 r. zmarło 13,8 tys. osób, tj. o 88 osób więcej niż w 2007 r. Ogólny współczynnik umieralności zwiększył się z 10,7 do 10,8. Korzystnym zjawiskiem jest spadek umieralności niemowląt. W 2009 r. w naszym województwie zarejestrowano 53 zgony dzieci do 1 roku życia, czyli o 12% mniej niż w 2007 r.

Efektom przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń jest ujemny przyrost naturalny, który osiągnął wartość minus 1,1 tys. (w roku 2007 minus 1,7 tys.). Współczynnik przyrostu naturalnego był ujemny i wyniósł minus 0,8 (w 2007 r. – minus 1,4), co dało naszemu regionowi przedostatnie miejsce przed województwem łódzkim.

Ruch naturalny ludności. Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007		2009		
	ogółem w tys.	na 1000 ludności	ogółem w tys.	2007=100	na 1000 ludności
Urodzenia żywe	12,0	9,3	12,7	105,8	10,0
Zgony ogółem	13,7	10,7	13,8	100,7	10,8
Przyrost naturalny	-1,7	-1,4	-1,1	x	-0,8
Małżeństwa	8,5	6,6	8,3	97,6	6,5
Rozwody	1,1	0,9	1,0	90,9	0,8

Drugim, obok przyrostu naturalnego czynnikiem mającym istotny wpływ na stan zaludnienia są migracje ludności. W okresach międzypisowych dane o migracjach stanowią jedyne źródło informacji o przemieszczeniach ludności i jego kierunkach. Od kilku lat w Świętokrzyskim notuje się ujemne saldo migracji. Jest ono konsekwencją przewagi rocznych odpływów nad wielkością napływów ludności do naszego regionu.

W 2009 r. saldo migracji wyniosło minus 2,1 tys. osób wobec minus 2,9 tys. osób przed dwoma laty. Przewaga osób wymeldowujących się występowała przy tym zarówno w populacji kobiet – o 1,5 tys., jak i mężczyzn – o 0,7 tys.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa na przestrzeni roku saldo migracji osiągnęło wartość minus 1,7 wobec minus 2,3 w 2007 r. Podobnie, jak przed dwoma laty znacznie korzystniej przedstawiała się sytuacja na obszarach wiejskich. Z miast ubyło 2,7 tys. osób, natomiast na obszarach wiejskich przybyło 0,5 tys. osób. Dla porównania w 2007 r. wartości te dla miast i wsi wynosiły odpowiednio: minus 3,3 tys osób oraz 406 osób.

Mniej niż w roku 2007 odnotowano zameldowań na pobyt stały. W 2009 r. wśród 11,1 tys. osób zameldowanych na terenie Świętokrzyskiego 391 osób przybyło z zagranicy (w 2007 r. wśród 14,3 tys. meldunków stałych odnotowano 346 imigrantów).

Całkowity odpływ ludności (wymeldowania z pobytu stałego do innej gminy w kraju oraz za granicę) wyniósł 13,2 tys. osób wobec 17,2 tys. w 2007 r. Cel migracyjny dla mieszkańców Świętokrzyskiego stanowiły najczęściej następujące województwa: mazowieckie, małopolskie i śląskie. Za granicą (głównie w Wielkiej Brytanii, Niemczech i Stanach Zjednoczonych) w 2009 r. zamieszkało na stałe 326 mieszkańców województwa, tj. o prawie połowę mniej niż dwa lata temu.

W województwie świętokrzyskim w dalszym ciągu rośnie parametr przeciętnego dalszego trwania życia, przy czym nadal utrzymuje się duża różnica między trwaniem życia mężczyzn i kobiet.

Kobiety zmarłe w 2009 r. dożyły średnio 81,1 lat (w 2007 r. – 80,6 lat), natomiast mężczyźni – 71,7 lat (w 2007 r. – 71,0 lat). Mężczyźni żyli dłużej w miastach – 72,4 lat (na wsi – 71,2 lat), mieszkanki wsi dożywały 81,1 lat (kobiety w miastach 81,0 lat).

RYNEK PRACY

Pracujący

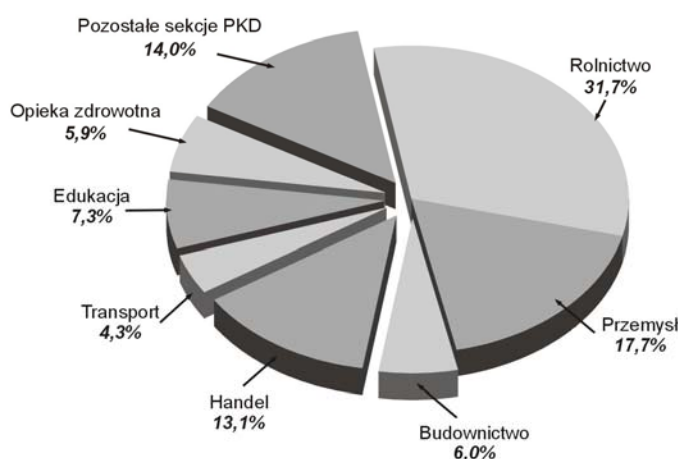
W latach 2007-2009 obserwuje się spadek liczby pracujących w województwie świętokrzyskim. Według stanu na koniec 2009 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej (uwzględniając pracujących w rolnictwie indywidualnym) wyniosła 451,7 tys. tj., o 1,2% mniej niż dwa lata temu. Pracujący w województwie świętokrzyskim stanowili 3,4% ogółu pracujących w kraju, przy liczbie ludności stanowiącej 3,3% ludności Polski. Sektor prywatny skupiał 77,8% pracujących (w końcu 2007 r. - 87,4%), wśród których około 40% to pracujący w rolnictwie.

W rolnictwie indywidualnym pracowało w 2009 r. 141,6 tys. osób. Największy odsetek wśród pracujących poza rolnictwem indywidualnym stanowili pracujący w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (15,2%), handel i naprawy (13,3%), edukacja (7,3%), budownictwo (6%), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (5,9%) oraz transport i gospodarka magazynowa (4,3%).

Kobiety stanowiły 45,9% ogółu pracujących. Znacznie więcej kobiet niż mężczyzn pracowało w ochronie zdrowia i pomocy społecznej (79,6%), edukacji (77,9%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (70,3%) oraz działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (59,4%). Najmniejszy odsetek pracujących kobiet odnotowano w sekcjach: budownictwo (9,7%) i górnictwo (12,6%).

STRUKTURA PRACUJĄCYCH W GOSPODARCE NARODOWEJ WEDŁUG SEKCJI W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

Pracujący^{a)} według powiatów. Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2009	2007=100
Województwo	224728	227880	110,4
Powiat:			
buski	9875	10237	103,7
jędrzejowski	11294	11938	105,7
kazimierski	3079	3308	107,4
kielecki	17653	19087	108,1
konecki	13274	12983	97,8
opatowski	6792	6188	91,1
ostrowiecki	21126	20392	96,5
pińczowski	5395	5615	104,1
sandomierski	11553	11845	102,5
skarżyski	14708	14733	100,2
starachowicki	19477	18220	93,5
staszowski	12988	13231	101,9
włoszczowski	7200	7977	110,8
Miasto na prawach powiatu			
Kielce	70314	72132	102,6

a) Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

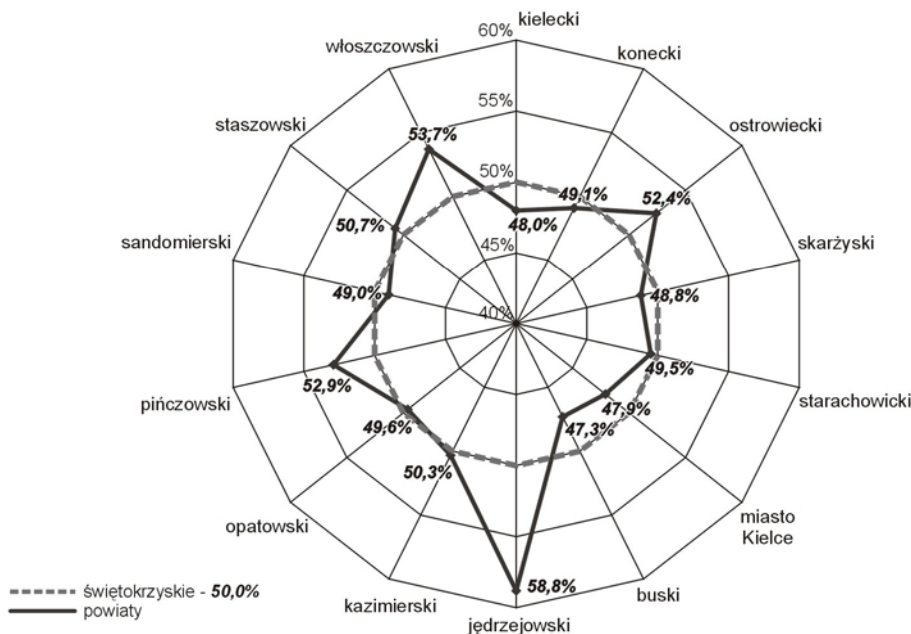
Analiza terytorialnego rozmieszczenia pracujących w województwie wskazuje, że w 2009 r. największy ich odsetek zatrudniony był w m.Kielce – 31,7% (w 2007 r. - 31,3%), w powiecie ostrowieckim – 8,9% (wobec 9,4% w 2007 r.) i w powiecie kieleckim – 8,4% (w 2007 r. – 7,9%), natomiast najniższy w powiatach: kazimierskim – 1,5% oraz pińczowskim – 2,5% (w 2007 r. odpowiednio: 1,4% i 2,4%).

Bezrobocie rejestrowane

W końcu grudnia 2009 r. stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 14,7%, tj. o 0,2 pkt. mniej niż w roku 2007 oraz o 2,6 pkt. więcej niż przeciętnie w kraju. Wskaźnik bezrobocia rozpatrywany dla województwa, jako całości, nie oddaje rozmiarów tego zjawiska na niższych szczeblach podziału terytorialnego. Najniższą stopę bezrobocia (na koniec grudnia 2009 r.) odnotowano w powiecie pińczowskim (8,4% wobec 9,3% przed dwoma laty) i buskim (8,9% wobec 9,0%), natomiast najwyższą w powiatach: skarżyskim (24,1%; spadek o 1,8 pkt.), koneckim (20,1%; spadek o 3,0 pkt.), ostrowieckim (19,9%; wzrost o 1,1 pkt.) oraz opatowskim (19,2%; wzrost o 2,5 pkt.).

Według stanu na koniec grudnia 2009 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 83,8 tys.(o 480 osób więcej niż w końcu 2007r.). Stanowiło to 4,4% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w kraju. Na przestrzeni dwóch ostatnich lat o 8,9% zmniejszyła się populacja bezrobotnych kobiet, na koniec 2009 r. nastąpiło ilościowe zrównanie liczby bezrobotnych mężczyzn i kobiet w wyniku zwiększonego napływu mężczyzn do bezrobocia. W 2009 r. ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 50,0% (przed dwoma laty 55,2%).Udział bezrobotnych kobiet pozostawał zróżnicowany terytorialnie, najwyższy odsetek zanotowano w powiecie jędrzejowskim (58,8%) i włoszczowskim (53,7%). Najniższy natomiast – w powiecie buskim (47,3%) i m. Kielce (47,9%).

BEZROBOTNE KOBIETY ZAREJESTROWANE W % BEZROBOTNYCH OGÓLEM W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII

Struktura bezrobotnych według wieku, wykształcenia i stażu pracy przedstawiała się podobnie jak w końcu grudnia 2007 r. Nadal problemem jest bezrobocie ludzi młodych oraz długotrwałe poszukiwanie pracy. Ponadto w roku 2009 odnotowano wzrost liczby osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym oraz pozostających bez pracy 3 miesiące i mniej.

Najbardziej liczną grupę wśród bezrobotnych tworzyli ludzie młodzi, w wieku 25-34 lat – 25,6 tys. osób, tj. 30,6% ogółu (w kraju – 28,9%). Drugą pod względem liczebności grupę stanowili bezrobotni w wieku 18 - 24 (tj. 21,9%). W 2007 r. najtrudniej było znaleźć pracę osobom w wieku 25-34 lat (29,5%) oraz 18-24 lat (19,7%).

Większość bezrobotnych rejestrujących się w urzędach pracy naszego województwa to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy wśród bezrobotnych to osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz policealne i średnie zawodowe (odpowiednio 29,5% i 24,7% ogólnej liczby zarejestrowanych w końcu 2009 r.). Obie te populacje łącznie stanowiły 54,2% ogólnej liczby bezrobotnych (w 2007 r. – 55,0%).

Liczba osób długotrwałe bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy) wynosiła 26,6 tys. osób, tj. 31,7% (w 2007 r. – 49,6%). Udział długotrwałe bezrobotnych był zróżnicowany w zależności od poziomu wykształcenia – najniższy, wśród osób z wykształceniem wyższym (23,8%), natomiast najwyższy wśród bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym 38,2% oraz zasadniczym zawodowym – 33,6%. W końcu 2009 r. równie liczną była grupa bezrobotnych - 3 miesiące i mniej – 25,6 tys. osób, co stanowiło 30,5% ogółu bezrobotnych. Znaczna pod względem liczebności była również grupa osób bezrobotnych bez stażu pracy- 21,1 tys., tj. 25,1% (w kraju 21,1%).

Prawo do zasiłku na koniec 2009 r. posiadały 15383 osoby, tj. 18,4% ogółu bezrobotnych (w kraju 20,1%). Udział bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku był najwyższy w powiatach: koneckim (29,0%), ostrowieckim (24,8%), kieleckim i skarżyskim (po 22,0%) i starachowickim (21,4%), natomiast najniższy zanotowały powiaty: kazimierski (6,2%) oraz sandomierski (7,2%).

Na przestrzeni czterech kwartałów 2009 r. liczba ofert pracy zgłoszonych przez zakłady pracy do urzędów pracy wyniosła 39 753 oferty. Urzędy pracy skierowały na szkolenia 5147 osób. Z Funduszu Pracy wydatковано 339,9 mln zł (w 2007 r. – 205,2 mln zł) przy czym najwięcej przeznaczono na programy promujące zatrudnienie (61,6%) oraz na zasiłki dla bezrobotnych (33,4%).

Wśród propozycji zatrudnienia, które zostały zgłoszone do urzędów pracy – 79,3% (31530 ofert) stanowiły miejsca pracy subsydiowanej finansowane ze środków Funduszu Pracy, PFRON i EFS (prace interwencyjne, roboty publiczne, staże, miejsca przygotowania zawodowego i prace społecznie użyteczne). Natomiast 20,7% (8223 ofert) to miejsca pracy niesubsydiowanej.

Większość ofert pochodziła z jednostek sektora prywatnego (61,4%). Pod względem ilości wolnych miejsc pracy Świętokrzyskie uplasowało się na 14 miejscu przed opolskim i podlaskim.

Aktywność ekonomiczna ludności

Zgodnie z wynikami reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej (BAEL) w 2009 r. w województwie świętokrzyskim udział osób aktywnych zawodowo, tj. pracujących i bezrobotnych, w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, wyniósł 55,9% (56,3% w roku 2007). Wśród ludności aktywnej zawodowo pracujący stanowili 89,1% ogółu (w 2007 r. – 88,0%). W miastach Świętokrzyskiego współczynnik aktywności zawodowej kształtował się poniżej średniej wojewódzkiej i wyniósł 53,8% (53,3% w 2007 r.), podczas gdy na wsi osiągnął 57,8% (przed dwoma laty 52,7%). Jeszcze większa różnica ujawnia się w ujęciu współczynnika aktywności zawodowej według płci; w przypadku mężczyzn wyniósł 64,0% (w 2007 r. – 62,2%), a dla kobiet – 48,6% (wobec 44,9%).

W latach 2007 – 2009 notowano systematyczny wzrost wskaźnika zatrudnienia, określającego relację liczby pracujących do ludności w wieku 15 lat i więcej. W 2009 r. w województwie świętokrzyskim wyniósł on 49,9% wobec 48,1% w 2007 r. W miastach wskaźnik ten osiągnął 46,6% (49,1% przed dwoma laty), natomiast na wsi 52,7% (wobec 46,0%). Znacznie wyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet. W przypadku mężczyzn wyniósł 56,7% wobec 56,4% w 2007 r. (dla kobiet odpowiednio: 43,7% i 40,6%).

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej (przeciętne roczne)

Wyszczególnienie	2007	2009
w tys.		
Aktywni zawodowo	658	654
pracujący	579	583
bezrobotni	79	71
Bierni zawodowo	509	515

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej (przeciętne roczne) (dok.)

Wyszczególnienie	2007	2009
w %		
Współczynnik aktywności zawodowej	53,1	55,9
mężczyźni	62,2	64,0
kobiety	44,9	48,6
Miasta	53,3	53,8
Wieś	52,7	57,8
Wskaźnik zatrudnienia	48,1	49,9
mężczyźni	56,4	56,7
kobiety	40,6	43,7
Miasta	49,1	46,6
Wieś	46,0	52,7

Warunki pracy

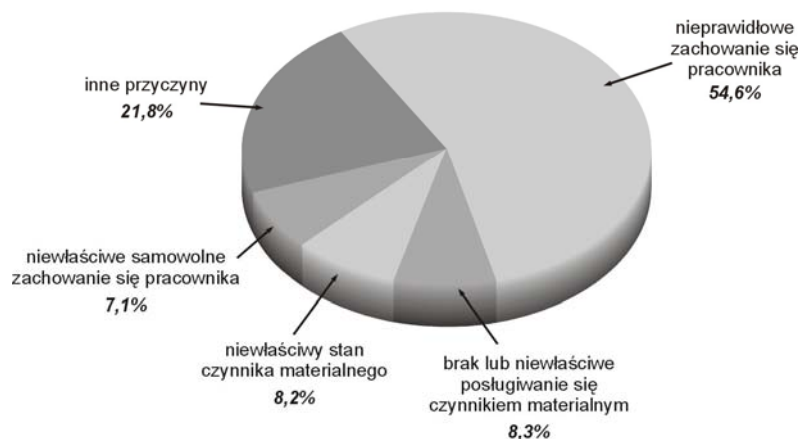
Charakteryzując sytuację na rynku pracy nie można pominąć zagadnień związanych z warunkami i bezpieczeństwem pracy.

W województwie świętokrzyskim w końcu 2009 r. w warunkach zagrożenia pracowało 14308 osób (średnio 107 osób na 1000 zatrudnionych). Na działanie czynników związanych ze środowiskiem pracy narażonych było 9443 osoby (średnio 71 osób na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości), na działanie czynników związanych z uciążliwością pracy – 3382 osoby (25 osób na 1000 zatrudnionych), a zagrożenia związane z czynnikami mechanicznymi dotyczyły 1483 osób (średnio 11 osób na 1000 zatrudnionych). Najwięcej zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w przetwórstwie przemysłowym, transporcie i budownictwie.

Liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) wyniosła w 2009 r. 1857 osób (wobec 2388 osób w 2007 r.). Wypadkom ciężkim uległo 40 osób (w 2007 r. – 22 osoby), wypadków lżejszych odnotowano 1808 (2346 przed dwoma laty), natomiast wypadki śmiertelne dotknęły 9 osób (w 2007 r. – 20 osób).

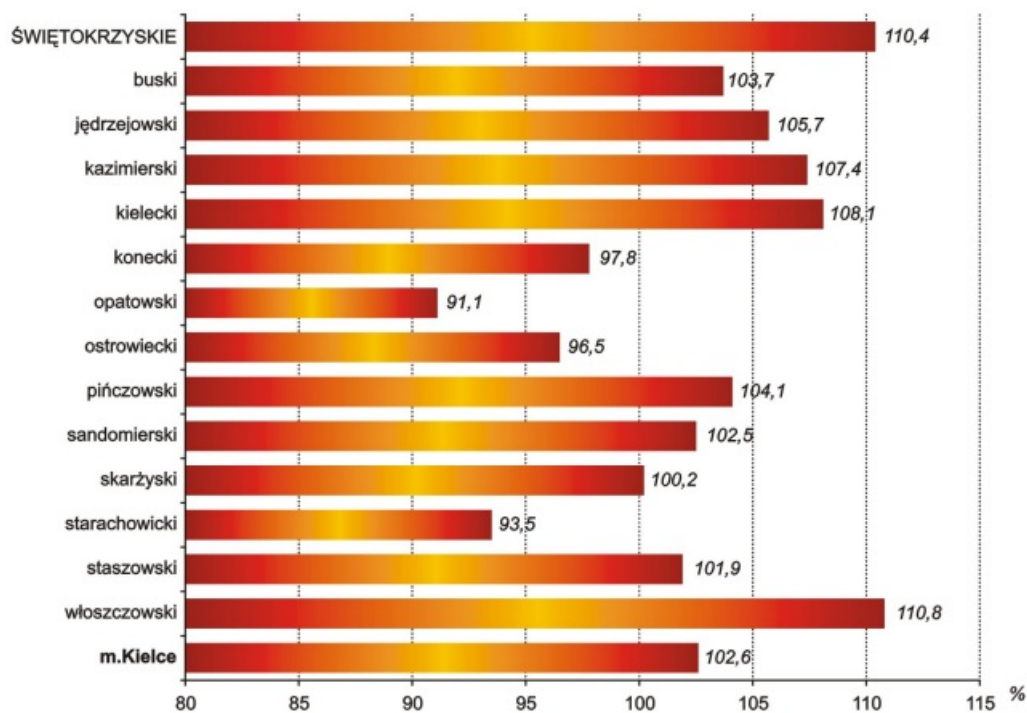
STRUKTURA PRZYCZYŃ WYPADKÓW PRZY PRACY W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

DYNAMIKA LICZBY PRACUJĄCYCH^{a)} W 2009 R.

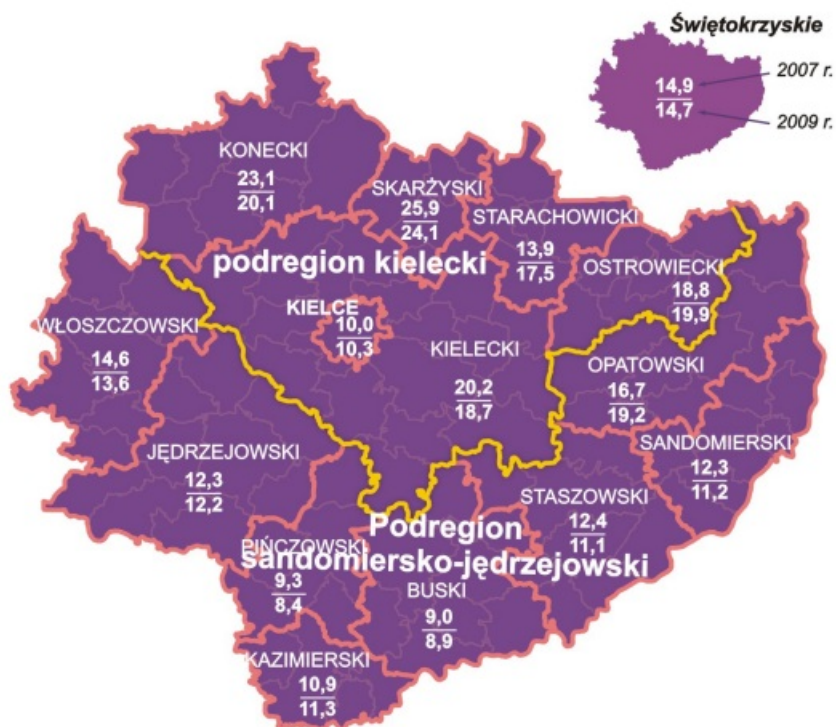
Stan w dniu 31 XII
(liczba pracujących 2007=100)

a) Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

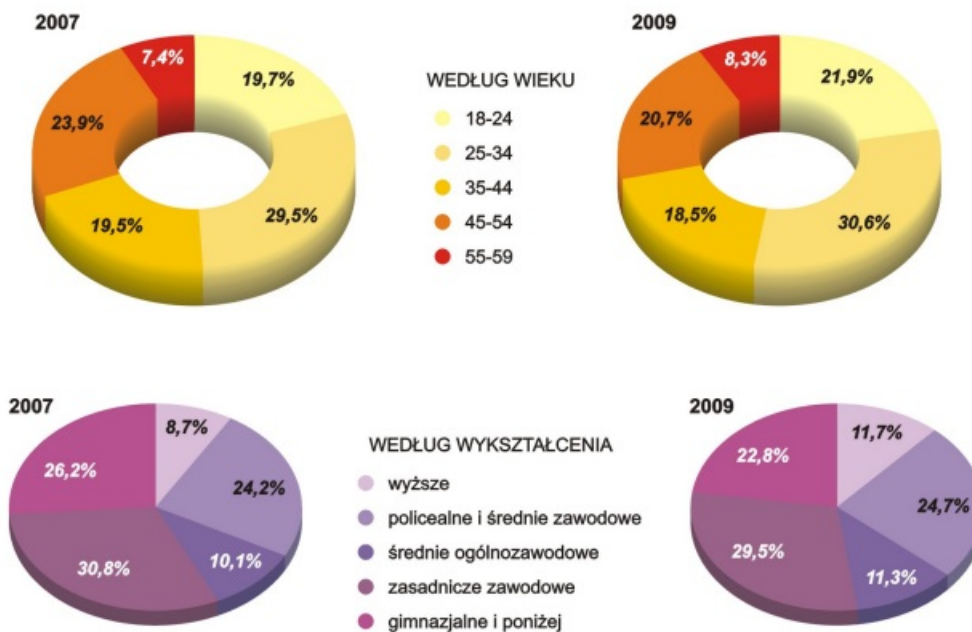
STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Stan w dniu 31 XII

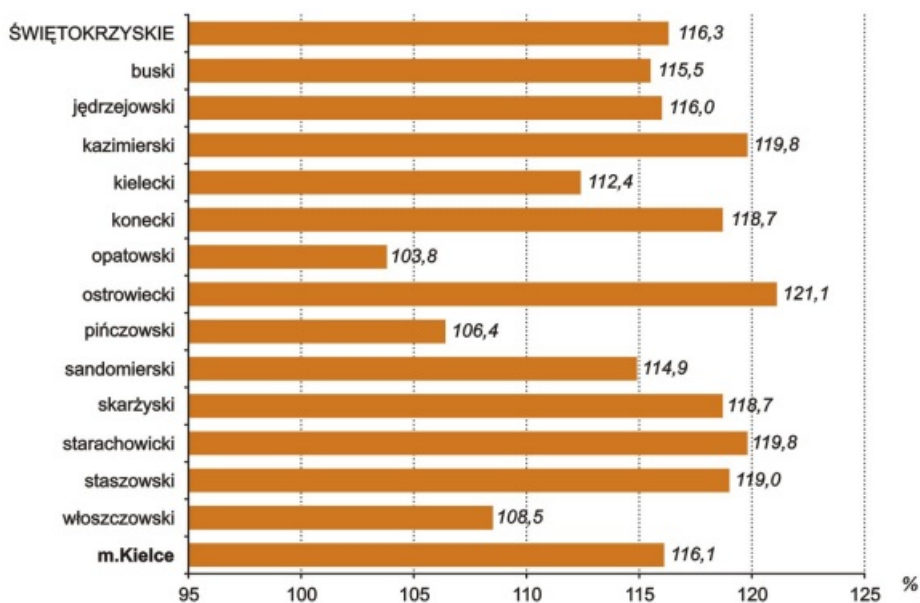

STRUKTURA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH

Stan w dniu 31 XII

DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO MIESIĘCZNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO^{a)} W 2009 R. (przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2007 = 100)

a) Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

DOSTĘP DO DÓBR

Budżety gospodarstw domowych

Sytuacja dochodowa rodziny determinuje wiele innych aspektów warunków życia. Od możliwości finansowych zależy bowiem w dużej mierze nie tylko poziom konsumpcji dóbr i usług, ale również poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa w różnych dziedzinach życia.

Badanie budżetów gospodarstw domowych dostarcza informacji o dochodzie rozporządzalnym rozumianym jako wartość pieniężnych i niepieniężnych środków (pozostających po odliczeniu obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne i zaliczek na podatek dochodowy), które gospodarstwo domowe, czyli zespół osób wspólnie mieszkających i utrzymujących się ma do dyspozycji.

W 2009 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 937,89 zł (w kraju 1114,49 zł) i był wyższy o 20,9% niż w 2007 r. W strukturze tego dochodu dominowały dochody z pracy najemnej (niewiele ponad 50%) oraz ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej (31%). W porównaniu do roku 2007 wzrósł udział dochodów z pracy najemnej (o 9,1pkt proc.), natomiast zmniejszył się ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej (o 0,8 pkt proc.).

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007		2009	
	w złotych	w odsetkach	w złotych	w odsetkach
Dochód rozporządzalny	775,57	100,0	937,89	100,0
w tym:				
z pracy najemnej	318,79	41,1	471,08	50,2
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	71,48	9,2	55,60	5,9
z pracy na własny rachunek	52,99	6,8	81,79	8,7
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej	247,39	31,9	291,39	31,1
Dochód do dyspozycji	749,68	x	909,40	x

Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę, tj. dochód przeznaczony na zakup towarów i usług konsumpcyjnych oraz przyrost oszczędności w 2009 r. wyniósł 909,40 zł i był wyższy o 21,3% niż dwa lata temu.

W 2009 r. przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych osiągnęły poziom 792,07 zł (w kraju 956,68 zł) i były o 16,1% wyższe niż przed dwoma laty.

Budżet przeciętnego gospodarstwa domowego w największym stopniu obciążony był wydatkami na żywność, chociaż w porównaniu z rokiem 2007 udział tej grupy w wydatkach domowych zmniejszył się. Kwoty przeznaczone na żywność i napoje bezalkoholowe stanowiły w 2009 r. 29,5% ogółu wydatków, natomiast w 2007 r. – 31,5%.

Drugą obok żywności istotną grupą wydatków niezbędnych do funkcjonowania rodziny są wydatki związane z użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii. W 2009 r. stanowiły one około 21,9% ogółu miesięcznych wydatków gospodarstw domowych. W 2007 r. ich poziom był nieco mniejszy i sięgał 19,8%. W 2009 r. wzrósł udział wydatków na dobra i usługi związane z rekreacją i kulturą, zmniejszył się natomiast na zdrowie i edukację.

Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwie domowym na jedną osobę przedstawia zestawienie

Wyszczególnienie	2007		2009		2007=100
	w złotych	w odsetkach	w złotych	w odsetkach	
Wydatki ogółem	682,38	100,0	792,07	100,0	116,1
w tym towary i usługi konsumpcyjne	656,48	96,2	763,58	96,4	116,3
w tym:					
żywność i napoje bezalkoholowe	215,17	31,5	233,55	29,5	108,5
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	15,51	2,3	19,44	2,5	125,3
odzież i obuwie	40,44	5,9	45,79	5,8	113,2
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	134,94	19,8	173,39	21,9	128,5
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	35,02	5,1	44,98	5,7	128,4
zdrowie	37,57	5,5	37,65	4,8	100,2
transport	55,26	8,1	63,38	8,0	114,7
łącznie	32,77	4,8	35,06	4,4	107,0
rekreacja i kultura	33,76	4,9	48,20	6,1	142,8
edukacja ^a	10,44	1,5	8,77	1,1	84,0
restauracje i hotele	9,68	1,4	12,18	1,5	125,8
inne towary i usługi	33,70	4,9	38,80	4,9	115,1

a Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

Z każdym rokiem zmienia się stan wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. W 2009 r. ponad 99% gospodarstw posiadało odbiornik telewizyjny, chłodziarkę – prawie 95%, automat pralniczy – 81%, telefon komórkowy – 86%. Największy przyrost dotyczył sprzętu audiowizualnego i multimedialnego (komputery, urządzenia do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej, telefony komórkowe, zestawy do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku) oraz AGD (kuchenki mikrofalowe).

Wyposażenie gospodarstw domowych w niektóre przedmioty trwałego użytkowania

Wyszczególnienie	2007	2009
	w % ogółu gospodarstw domowych	
Chłodziarka	97,6	94,8
Zamrażarka	37,4	39,9
Automat pralniczy	77,1	81,1
Kuchenka mikrofalowa	32,6	42,1
Samochód osobowy	52,1	57,7
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	28,8	31,2
Odbiornik telewizyjny	99,1	99,7
Telefon komórkowy	72,7	86,0
Magnetowid, odtwarzacz	40,1	30,5
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	45,1	58,7
Komputer osobisty	40,4	55,8
w tym z dostępem do Internetu	22,2	43,3

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W latach 2007 – 2009 odnotowano systematyczny wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób. W 2009 r. w województwie świętokrzyskim przeciętna płaca brutto ukształtowała się na poziomie 2868,09 zł, tj. wyższym niż w 2007 r. o 16,3%. W sektorze publicznym przeciętne wynagrodzenie wynosiło 3212,74 zł, a w sektorze prywatnym – 2585,47 zł. W stosunku do roku 2007 w obu sektorach własności odnotowano wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń odpowiednio o: 20,0% i 13,0%.

Najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto odnotowano w następujących sekcjach:

- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (4984,16 zł);
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa (4201,12 zł);
- górnictwo i wydobywanie (3979,45 zł);
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (3820,43 zł);
- informacja i komunikacja (3658,85 zł).

Najniższa przeciętna płaca brutto wystąpiła w zakwaterowaniu i gastronomii – 1755,67 zł oraz w administracji i działalności wspierającej – 1973,44 zł.

Na przestrzeni omawianych dwóch lat wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nastąpił we wszystkich sekcjach gospodarki narodowej. Największy odnotowano w następujących sekcjach:

- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 35,0%);
- górnictwo i wydobywanie (o 27,7%);
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 23,6%).

Przeciętne wynagrodzenie brutto według sektorów i sekcji prezentuje tabela poniżej

Sekcje	2007	2009	2007=100
Ogółem	2467,07	2868,09	116,3
sektor publiczny	2676,60	3212,74	120,0
sektor prywatny	2287,98	2585,47	113,0
w tym:			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3659,03	3820,43	104,4
Przemysł	2515,90	2857,45	113,6
górnictwo i wydobywanie	3115,56	3979,45	127,7
przetwórstwo przemysłowe	2360,85	2625,61	111,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	4238,13	4984,16	117,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja	2514,80	2949,92	117,3
Budownictwo	2283,10	2578,38	112,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	1869,08	2264,50	121,2
Transport i gospodarka magazynowa	2106,15	2209,10	104,9
Zakwaterowanie i gastronomia	1657,40	1755,67	105,9
Informacja i komunikacja	3336,00	3658,85	109,7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3674,48	4201,12	114,3
Obsługa rynku nieruchomości	2609,55	2895,55	111,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2027,04	2735,59	135,0
Administracja i działalność wspierająca	1714,78	1973,44	115,1
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3026,02	3626,52	119,8
Edukacja	2615,87	3056,42	116,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2466,05	3047,06	123,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2132,64	2533,56	118,8
Pozostała działalność usługowa	1766,65	2018,42	111,7

Porównując płace w powiatach naszego województwa w roku 2009 najwyższe wynagrodzenie odnotowano w m. Kielce – 3082,94 zł i przewyższało ono średnie wynagrodzenie w województwie o 214.85 zł, tj. o 5,8%.

Powiatami w których wypłacono wysokie płace były również:

- sandomierski – 3078,47 zł,
- skarżyski – 3035,02 zł.

Niski poziom wynagrodzeń cechował powiaty:

- kazimierski – 2466,75 zł,
- starachowicki – 2539,20 zł.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów (świadczeniobiorców ZUS i KRUS) w 2009 r. w województwie świętokrzyskim wynosiła 317,0 tys. osób i ich liczba wzrosła w porównaniu z rokiem 2007 o 0,3%. Pozarolniczym systemem ubezpieczeń objętych było 238,9 tys. osób (wzrost w stosunku do 2007 r. o 3,0%). Liczba emerytów i rencistów rolników indywidualnych wyniosła 78,1 tys. i zmniejszyła się o 7,2%.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów w latach 2007 i 2009

Wyszczególnienie	Ogółem	Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń			Rolników indywidualnych
		emerytura	renta z tytułu niezdolności do pracy	renta rodzinna	
2007	316055	145526	43477	42936	84116
2009	317028	157830	38085	43019	78094
2007=100	100,3	108,5	87,6	100,2	92,8

W 2009 r. wypłacono świadczenia emerytalne i rentowe w wysokości 4639,9 mln zł, tj. więcej o 18,6% niż dwa lata temu. Świadczenia emerytalno – rentowe wypłacone z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych stanowiły 82% ogółu omawianych świadczeń.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta wyniosła 1328,03 zł, tj. więcej o 18,7% niż w 2007 r. Przeciętna emerytura i renta rolników indywidualnych wyniosła 887,94 zł i zwiększyła się w stosunku do roku 2007 o 12,3%.

Przeciętne świadczenia emerytalno-rentowe wypłacone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w latach 2007 i 2009

Wyszczególnienie	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł				
	z pozarolniczego systemu ubezpieczeń				Rolników indywidualnych
	Ogółem	emerytura	renta z tytułu niezdolności do pracy	renta rodzinna	
2007	1118,41	1205,35	900,00	1044,84	790,61
2009	1328,03	1425,88	1048,42	1216,59	887,94
2007=100	118,7	118,3	116,5	116,4	112,3

Warunki mieszkaniowe

Według danych na koniec 2009 r. stan zasobów mieszkaniowych w województwie świętokrzyskim wynosił 422,0 tys. mieszkań i w porównaniu z rokiem 2007 powiększył się o 4,4 tys., tj. o 1,1%. Powierzchnia użytkowa omawianych zasobów wzrosła o 1,7% (30157,0 tys.m² w 2009 r. wobec 29639,9 tys.m² w 2007 r.). Przeciętne mieszkanie składało się z 3,66 izb (w miastach 3,49; na wsi 3,83). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 71,5 m² i była niewiele większa niż w końcu roku 2007 – o 0,5 m². W miastach odnotowano mniejszą przeciętną powierzchnię mieszkania niż na wsi (61,2 m² wobec 82,0 m²). Na koniec 2009 r. w jednym mieszkaniu mieszkały 3,01 osoby (3,05 – w 2007 r.), na 1 izbę przypadało 0,82 osoby, która miała do dyspozycji średnio 23,7 m² powierzchni użytkowej (w 2007 r. odpowiednio 0,84 i 23,2).

Modernizacja starych zasobów mieszkaniowych oraz oddawanie nowych mieszkań wyposażonych w podstawowe instalacje poprawiają warunki mieszkaniowe ludności pod względem wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne.

Procentowy udział wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne w podziale na miasto i wieś przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	2007		2009	
	miasta	wieś	miasta	wieś
	w %			
Wyposażenie:				
wodociąg	96,5	79,7	96,6	79,9
ustęp	92,7	59,8	92,8	60,2
łazienka	91,5	62,0	91,6	62,4
gaz z sieci	69,7	9,3	69,9	9,7
centralne ogrzewanie	88,9	59,9	89,0	60,3

W 2009 r. w województwie świętokrzyskim odnotowano dalsze zmiany w wyposażeniu mieszkań w podstawowe instalacje. W wodociąg wyposażonych było 88,4% mieszkań, w ustęp splukiwany 76,8%, łazienkę posiadało 77,2%, gaz z sieci – 40,3%, a centralne ogrzewanie - 74,9%. Mieszkania zlokalizowane w mieście charakteryzował wyższy niż na wsi standard wyposażenia w podstawowe instalacje. Ponad 90% mieszkań na wsi nie posiadało gazu z sieci, prawie 40% centralnego ogrzewania i ustępu, a ponad 38% łazienki.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na gospodarkę mieszkaniową wyniosły w 2009 r. 120041,7 tys. zł co stanowiło 2,8% ogółu wydatków. W stosunku do roku 2007 odnotowano wzrost omawianych wydatków aż o 69014,9 tys. zł.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na gospodarkę mieszkaniową w latach 2007 i 2009

Wyszczególnienie	WYDATKI	
	2007	2009
	w tys. zł	
OGÓŁEM	51026,8	120041,7
Gminy	34561,4	57894,4
Miasto na prawach powiatu	11171,7	56972,7
Powiaty	5262,6	5130,5
Województwo	31,1	44,1

W 2009 r. w województwie świętokrzyskim przekazano do użytkowania 1893 mieszkania, tj. o 16,9% mniej niż w 2007 r. Największy wzrost efektów mieszkaniowych odnotowano w budownictwie spółdzielczym (190 mieszkań w 2009 r. wobec 132 w 2007 r.) oraz o 72 mieszkania więcej niż w 2007 r. przekazali deweloperzy. Znacznie mniej mieszkań niż dwa lata temu wybudowali inwestorzy indywidualni (o 29,6%). Ponadto 3 mieszkania oddano w budownictwie zakładowym (w 2007 r. - 2.), natomiast nie zrealizowano żadnego mieszkania w budownictwie społecznym czynszowym (w 2007 r. oddano – 59).

Mieszkania przekazane do użytkowania w 2009 r. w województwie świętokrzyskim stanowiły 1,2% efektów mieszkaniowych uzyskanych w kraju (w 2007 r. – 1,7%).

Struktura mieszkań oddanych w 2009 r. według form budownictwa uległa pewnym zmianom w odniesieniu do roku 2007. Nadal jednak dominujący udział miało budownictwo indywidualne, a na drugiej pozycji uplasowało się przeznaczone na sprzedaż lub wynajem. Kolejne miejsca zajęło – budownictwo spółdzielcze, komunalne oraz zakładowe.

W miastach przekazano do użytkowania 1055 mieszkań, tj. 55,7% ich ogólnej liczby zrealizowanej w 2009 r. w województwie świętokrzyskim (dwa lata temu – 45,5%). Wśród nich budownictwo indywidualne stanowiło 40,5%, przeznaczone na sprzedaż lub wynajem – 34,7%, spółdzielcze – 17,9% oraz komunalne – 6,8%.

Odsetek mieszkań wykonanych na obszarach wiejskich wyniósł 44,3% (w 2007 r. – 54,5%). Prawie w całości (99,8%) zostały one wybudowane przez inwestorów indywidualnych.

Mieszkania oddane do użytkowania według powiatów w 2009 r.

Wyszczególnienie	Mieszkania		Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania	
	w liczbach bezwzględnych	2007=100	w m ²	2007=100
Województwo	1893	83,1	113,3	99,0
<i>Powiaty:</i>				
buski.....	79	63,7	145,0	104,8
jędrzejowski	72	78,3	127,5	105,7
kazimierski	20	66,6	161,1	109,7
kielecki	359	68,1	130,7	106,1
konecki	119	72,6	124,4	99,0
opatowski	80	129,0	88,1	61,9
ostrowiecki	119	82,6	133,3	94,9
pińczowski.....	39	66,1	119,3	121,7
sandomierski.....	39	49,4	145,6	108,9
skarżyski	97	81,5	116,2	103,2
starachowicki	77	88,5	152,9	110,2
staszowski.....	44	46,8	127,6	122,6
włoszczowski	123	102,5	131,7	99,8
<i>Miasto na prawach powiatu</i>				
Kielce	626	108,3	81,1	101,8

W 2009 r. tylko w 2 powiatach efekty mieszkaniowe były lepsze niż w 2007 r., tj. w opatowskim (wzrost o 29,0%) i włoszczowskim (o 2,5%). Liczba zrealizowanych mieszkań zmniejszyła się najbardziej w powiecie staszowskim (o 53,2%) oraz w sandomierskim (o 50,6%). Najwięcej mieszkań przekazano do użytkowania w Kielcach (626), a także w powiecie kieleckim (359) oraz włoszczowskim (123), najmniej natomiast w kazimierskim (20).

Wszystkie mieszkania oddane do użytkowania w 2009 r. wyposażone zostały w wodociąg, przy czym wodociąg sieciowy w miastach zainstalowano w 97,8% mieszkań, a na terenach wiejskich w 86,4%. Ustęp spłukiwany z odprowadzeniem do sieci w miastach otrzymało 89,3% mieszkań, a na wsiach – 34,5%. Znacznie gorzej przedstawiała się sytuacja z doprowadzeniem gazu sieciowego –

w miastach podłączono do niego 74,2% mieszkań, a na wsi zaledwie 7,4%. Z ciepłej wody dostarczanej centralnie skorzystali użytkownicy 33,5% mieszkań tylko w miastach. Prawie 100% mieszkań przekazanych do użytkowania zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich wyposażono w centralne ogrzewanie.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 113,3 m² i była o 1,1 m² mniejsza niż w 2007 r.

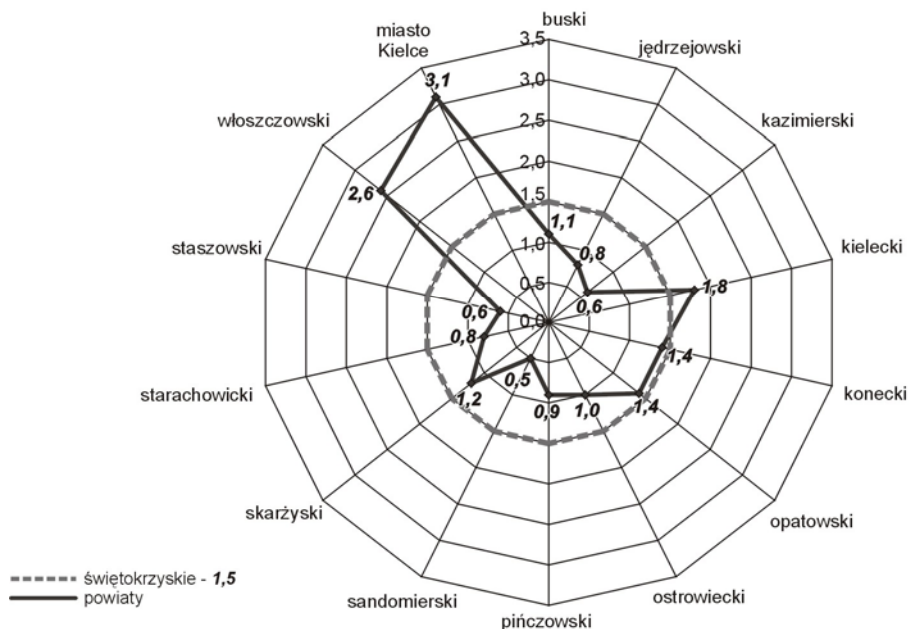
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania przekazanego do użytkowania na obszarze wiejskim wynosiła 131,5 m² wobec 98,8 m² w miastach. Ponadto liczba izb przypadających na 1 mieszkanie na terenach wiejskich wyniosła 5,8 wobec 4,1 w miastach.

W 2009 r. na 1000 ludności zamieszkującej województwo świętokrzyskie przekazano 1,5 mieszkania (w roku 2007 – 1,8). Wskaźnik ten w miastach ukształtował się na poziomie 1,8, natomiast na terenach wiejskich wyniósł on 1,2 (wobec 1,8 w 2007 r. zarówno na terenach wiejskich jak i miejskich).

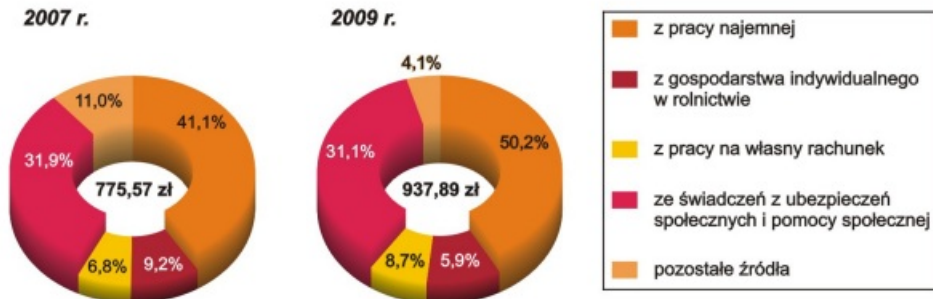
W przeliczeniu na 1000 ludności, najwięcej mieszkań oddano w m. Kielce - 3,1 (w 2007 r. – 2,8), a nieco mniej w powiecie włoszczowskim – 2,6 (przed dwoma laty 2,5). W powiatach tych wskaźniki znacznie przekroczyły średnią wielkość wojewódzką. Najniższe wskaźniki odnotowano w powiatach: sandomierskim (0,5), kazimierskim i staszowskim (po 0,6) oraz jędrzejowskim i starachowickim (po 0,8).

Miernikiem intensywności budowy mieszkań jest również liczba izb w przeliczeniu na 1000 ludności. W Świętokrzyskim wskaźnik ten osiągnął poziom 7,2 (w 2007 r. – 9,2), przy czym korzystniej ukształtował się w miastach – 7,5, a w mniejszej wysokości na wsi – 7,0 (odmiennie niż w 2007 r. – na wsi 10,3, w mieście 8,0).

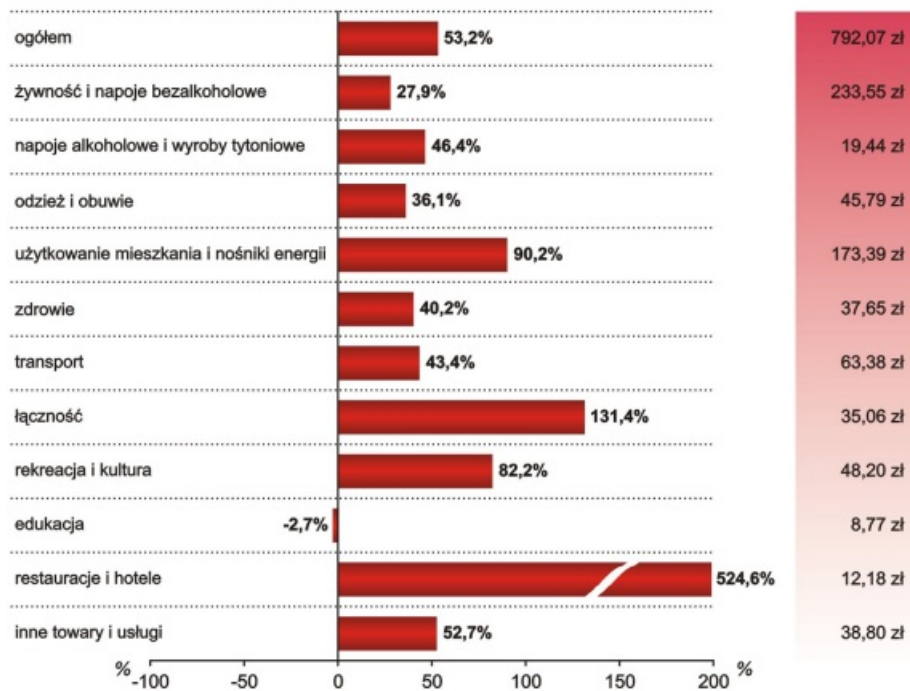
MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA NA 1000 LUDNOŚCI W 2009 R.

PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ

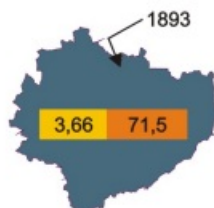

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W 2009 R.

ZASOBY MIESZKANIOWE ZAMIESZKANE I MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKU W 2009 R.

ŚWIĘTOKRZYSKIE

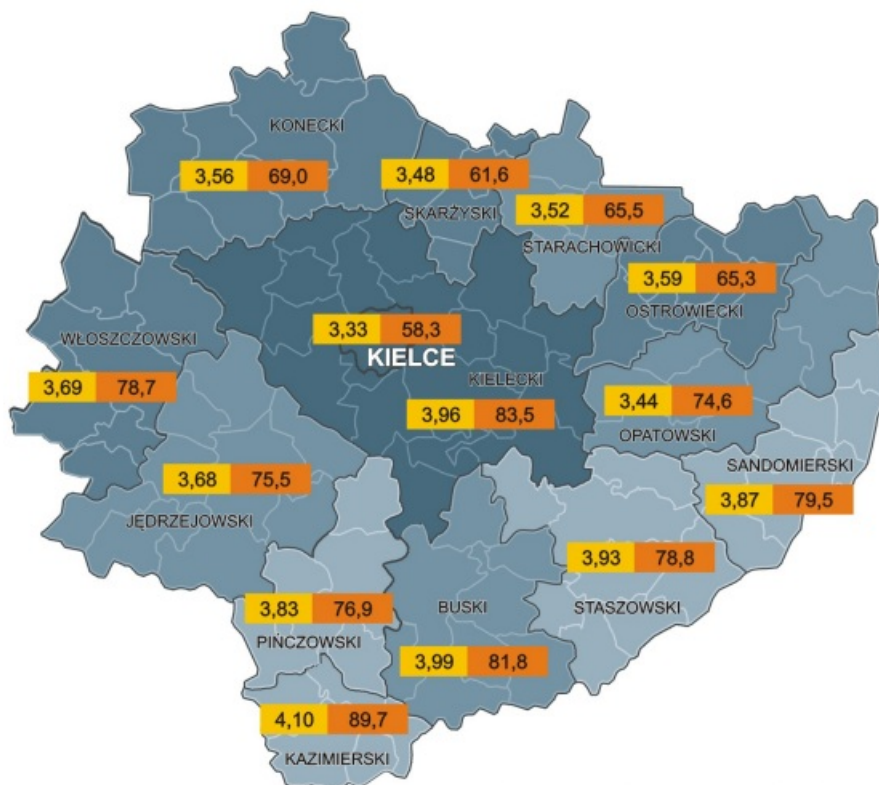

Ogółem w województwie:

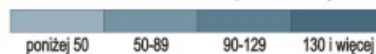
Liczba mieszkań oddanych do użytku - 1893

Przeciętna powierzchnia użytkowa
mieszkania zamieszkanego - 71,5 m²

Przeciętna liczba izb w mieszkaniu zamieszkanym - 3,66

Liczba mieszkań oddanych do użytku:

- Przeciętna liczba izb w mieszkaniu zamieszkanym
- Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania zamieszkanego w m²

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA, EDUKACJA, KULTURA I TURYSTYKA

Ochrona zdrowia

W 2009 r. opiekę medyczną nad pacjentami sprawowało 12,0 tys. lekarzy, lekarzy dentyków, farmaceutów, fizjoterapeutów, pielęgniarek i położnych (o 519 osób więcej niż w 2007 r.).

W lecznictwie ambulatoryjnym funkcjonowało 478 zakładów opieki zdrowotnej, tj o 7,2% mniej niż w roku 2007. Ponad 61,1% prowadziło działalność w miastach, a ich liczba zmalała na przestrzeni omawianych dwóch lat o 7,0%. Liczba praktyk lekarskich wyniosła 282, z tego 211 w miastach i 71 na wsi.

W 2009 r. w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 9296,0 tys. porad, czyli o 6,8% więcej niż w 2007 r.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2009	
		w liczbach bezwzględnych	2007=100
Zakłady opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 XII)	515	478	92,8
miasta	314	292	93,0
wieś	201	186	92,5
Praktyki lekarskie (stan w dniu 31 XII)	229	282	123,1
miasta	174	211	121,3
wieś	55	71	129,1
Porady udzielone w tys.	8707,6	9296,0	106,8
lekarskie	7897,3	8270,8	104,7
w tym specjalistyczne	2776,5	2914,0	105,0
stomatologiczne	809,3	1025,2	126,7

Według stanu na koniec 2009 r. pomoc medyczną można było uzyskać w 22 szpitalach ogólnych (ich liczba w porównaniu z 2007 r. zmalała o 2 szpitale).W Świętokrzyskim systematycznie rośnie liczba łóżek w szpitalach ogólnych przy jednoczesnym wzroście liczby pacjentów. W odniesieniu do 2007 r. liczba łóżek powiększyła się o 1,4%, a wskaźnik na 10 tys. ludności wynosił 49,7 wobec 44,4 w 2007 r. Na szpitale publiczne przypadało 91,6% łóżek, a pozostałe 8,4% na szpitale niepubliczne (przed dwoma laty odpowiednio: 97,2% i 2,8%). Liczba leczonych (bez ruchu międzyoddziałowego) wzrosła o 4,9%.

Utrzymywała się również tendencja skracania przeciętnego pobytu chorego w szpitalu. O ile w 2007 r. statystyczny pacjent przebywał w nim przez 5,9 dnia, to w 2009 r. – 5,3 dnia. Z lecznictwa stacjonarnego w szpitalach ogólnych w 2009 r. korzystało 259,0 tys. osób , głównie na oddziałach chirurgicznych – 78,6 tys., chorób wewnętrznych – 63,4 tys. (w tym kardiologicznych 22,1 tys.), ginekologiczno-położniczych – 37,0 tys. oraz pediatrycznych – 22,4 tys..

Oprócz szpitali ogólnych w województwie świętokrzyskim na koniec 2009 r. funkcjonowało 12 zakładów opiekuńczo – leczniczych, 2 pielęgniacyjno – opiekuńcze i 1 hospicjum. Łączna liczba

łóżek w tych zakładach wynosiła 528 (wobec 530 w 2007 r.). W ciągu omawianego okresu przebywało w zakładach świadczących opiekę długoterminową 1726 osób.

Sanatoria i szpitale uzdrowiskowe (w liczbie – 13) dysponowały w 2009 r. 2096 łózkami. Liczba osób korzystających z tej formy leczenia wynosiła 36335 kuracjuszy w 2009 r. wobec 37 669 w 2007 r.

Systematycznie poprawia się dostępność ludności do aptek i punktów aptecznych. Aktualnie działa 396 aptek i 59 punktów aptecznych .W 2009 r. na 1 aptekę przypadało 3207 osób wobec 3173 w 2007 r.

Opiekę nad małymi dziećmi do 3 lat sprawują m.in. żłobki. Działalność prowadzi obecnie 5 żłobków i 2 oddziały żłobkowe na ogólną liczbę 465 miejsc. W ciągu roku przebywało w nich 929 dzieci. Wskaźnik dzieci przebywających w w/w placówkach na 1000 dzieci w wieku do 3 lat wyniósł 13,6, podczas gdy w 2007 r. – 11,1.

W 2009 r. wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na ochronę zdrowia wynosiły 180814,1 tys. zł, co stanowiło 3,3% wydatków ogółem, a ich wartość wzrosła w omawianym okresie o 65,9%.

Pomoc społeczna

W końcu 2009 r. w województwie świętokrzyskim działały 54 stacjonarne domy i zakłady pomocy społecznej, tj. o 3 mniej niż w 2007 r. Najwięcej przeznaczonych było dla osób bezdomnych – 27,8% (wobec 23,5% w 2007 r.), przewlekle psychicznie chorych – 25,9% (w 2007 r.- 25,5%) oraz przewlekle somatycznie chorych – 25,9% (dwa lata temu – 19,6%). Placówki pomocy społecznej dysponowały łącznie 4,0 tys. miejsc dla pensjonariuszy, których przebywało w 2009 r. łącznie 3,8 tys. tj. o 0,1 tys. osób mniej niż w 2007 r.

Liczba osób oczekujących na umieszczenie w domach i zakładach stacjonarnych pomocy społecznej wzrosła w omawianym okresie o 46,0%.

Oprócz domów i zakładów stacjonarnych działają również placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży, w których realizowana jest pomoc środowiskowa. W końcu 2009 r. w Świętokrzyskim działało 37 placówek całodobowych oraz 44 placówki wsparcia dziennego. W placówkach całodobowych przebywało 580 wychowanków (o 48 więcej niż w 2007 r.). Ponadto na koniec 2009 r. odnotowano 1000 rodzin zastępczych, w których wychowywało się 1610 dzieci. W skali dwóch lat liczba rodzin zastępczych zmniejszyła się o 4,4%, natomiast liczba dzieci w nich wychowywanych zwiększyła się o 1,7%.

Rodziny zastępcze. Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2007	2009	
	w liczbach bezwzględnych		2007=100
Rodziny zastępcze	1046	1000	95,6
Dzieci w rodzinach zastępczych	1583	1610	101,7
w tym posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	174	211	121,3
Dzieci usamodzielnione w ciągu roku	24	29	120,8

W 2009 r. 85,0 tys. korzystających uzyskało różnorodne świadczenia pomocy społecznej organizowanej i świadczonej przez administrację rządową i jednostki samorządu terytorialnego.

Wartość wszystkich świadczeń pomocy społecznej udzielonych w 2009 r. wyniosła 136,9 mln zł, tj. o 20,0% więcej niż w 2007 r. Największą kwotę przeznaczono na zasiłki stałe – 29,7 mln zł, co stanowiło 21,7% kwoty ogółem.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej stanowiły w 2009 r. 16,7% wydatków ogółem. W skali dwóch omawianych lat ich wartość wzrosła o 19,0%.

Edukacja i wychowanie

Pierwszym etapem edukacji dzieci jest wychowanie przedszkolne. Funkcjonowanie przedszkoli jest czynnikiem sprzyjającym łączeniu obowiązków rodzinnych i zawodowych, wpływa na rozwój dziecka i jego przystosowanie do życia w społeczeństwie. W województwie świętokrzyskim obserwuje się wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli, co świadczy o zwiększonym zapotrzebowaniu na tego typu usługi oraz konieczność większej dostępności placówek przedszkolnych. W roku szkolnym 2009/2010 wychowanie przedszkolne realizowane było w 714 placówkach wychowania przedszkolnego, w tym w 230 przedszkolach, 427 oddziałach przedszkolnych, 53 punktach i 4 zespołach wychowania przedszkolnego. W stosunku do roku 2007/2008 liczba placówek przedszkolnych wzrosła o 1,9%. Ogółem do placówek tych uczęszczało 27,3 tys. dzieci, tj. o prawie 14% więcej niż w 2007 r.

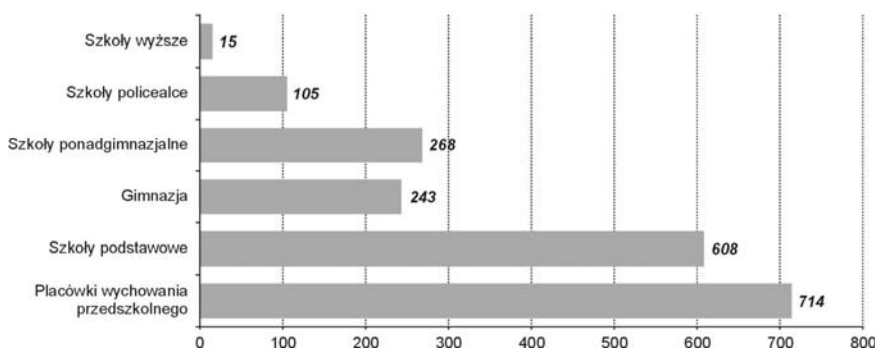
W przedszkolach na terenie województwa świętokrzyskiego w 2009 r. było 18,1 tys. miejsc, z których skorzystało 18,3 tys. dzieci. Na przestrzeni dwóch omawianych lat zwiększyła się zarówno liczba przedszkoli, miejsc w przedszkolach i dzieci do nich uczęszczających (odpowiednio o: 1,8%, 7,6% i 7,2%). Na 100 miejsc w przedszkolach przypadało średnio 101 dzieci (tyle samo przed dwoma laty). W latach 2007 – 2009 liczba sześciolatków objętych wychowaniem przedszkolnym systematycznie obniżała się (9798 dzieci w 2009 r. wobec 11101 w roku 2007).

W porównaniu z 2007 r. systematycznie malała liczba szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży. We wrześniu 2009 r. w szkołach podstawowych rozpoczęło naukę 73,8 tys. uczniów, tj. o 5,9 tys. mniej niż we wrześniu 2007 r. Zmniejszyła się także liczba szkół. W roku szkolnym 2009/2010 działało 608 placówek, czyli o 5,8% mniej niż w roku szkolnym 2007/2008. Na jedną szkołę podstawową przypadało średnio 121 uczniów (w kraju – 160, a przed dwoma laty – 123). Zmniejszyła się liczba absolwentów tych szkół – z 15,3 tys. osób (rok szkolny 2008/2009) do 14,0 tys. (rok szkolny 2006/2007).

W 243 gimnazjach uczyło się 45,6 tys. młodzieży, tj. o 10,2% mniej niż w roku szkolnym przed dwoma laty. Na 1 gimnazjum przypadało średnio 188 uczniów, czyli o 22 mniej niż w 2007 r.

W roku szkolnym 2009/2010 w województwie świętokrzyskim do 268 szkół ponadgimnazjalnych (bez policealnych) dla młodzieży uczęszczało 56,0 tys. uczniów, tj. o 5,3% mniej niż w roku szkolnym dwa lata temu.

SZKOŁY I PLACÓWKI EDUKACYJNE W ROKU SZKOLNYM W 2009/2010

Szkoły policealne należą do szkół ponadgimnazjalnych i stanowią wyższy stopień kształcenia. Liczba szkół policealnych w roku szkolnym 2009/2010 wynosiła 105; uczyło się w nich 9,0 tys. uczniów. W porównaniu z rokiem szkolnym sprzed dwóch lat liczba tych szkół i uczniów w tych szkołach zwiększyła się odpowiednio o: 2,9% i 1,9%. Na 1 placówkę przypadało 86 uczniów wobec 87 w roku szkolnym 2007/2008.

Kształcenie uczniów w kierunku zdobywania umiejętności korzystania z osiągnięć współczesnej techniki przyczyniło się do wyposażenia placówek oświatowych w komputery. Komputery posiadało 95,1% szkół podstawowych, 86,4% gimnazjów, 73,5% liceów ogólnokształcących oraz 33,3% szkół policealnych.

Nauczanie języków obcych jest ważnym elementem edukacji, szczególnie w przypadku członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej. Od kilku lat w polityce edukacyjnej szczególną uwagę zwraca się na nauczanie języków obcych zarówno w formie obowiązkowej, jak i nadobowiązkowej. W całym systemie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych dominuje język angielski.

Według stanu na 31 XII 2009 języka angielskiego w formie obowiązkowej uczyło się 160,4 tys. osób, co oznacza wzrost o 5,9 tys. osób (o 3,8%) w stosunku do stanu z 31 XII 2007 r.

W Świętokrzyskim w roku szkolnym 2009/2010 do szkół dla dorosłych uczęszczało 8,2 tys. osób, tj. o 1,0% mniej niż w roku szkolnym dwa lata temu. Liczba uczniów zwiększyła się tylko w dwóch typach szkół dla dorosłych: w liceach ogólnokształcących (o 39,0%) oraz w uzupełniających liceach ogólnokształcących (o 19,4%).

W roku akademickim 2009/2010 na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało 15 uczelni – tyle samo co w roku akademickim dwa lata temu. Liczba studentów w szkołach wyższych wynosiła 53,0 tys. (łącznie z cudzoziemcami). Dla porównania w roku 2007/2008 swoje kwalifikacje podnosiło 56,7 tys. studentów. Szkoły wyższe opuściło 13,5 tys. absolwentów – ich liczba na przestrzeni omawianego okresu zmniejszyła się o 0,6 tys. osób.

Na wszystkich uczelniach w naszym województwie w roku akademickim 2009/2010 na stanowiskach naukowo-dydaktycznych oraz naukowych zatrudnionych było 1983 nauczycieli akademickich.

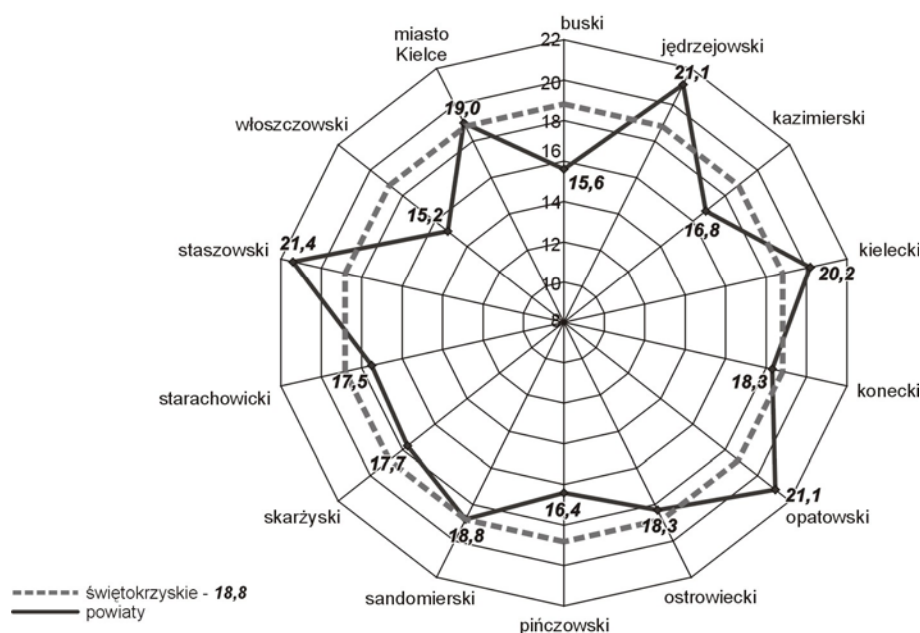
W 2009 r. z budżetów jednostek samorządu terytorialnego wydatkowano na oświatę i wychowanie 1544047,2 tys. zł, tj. o 23,3% więcej niż przed dwoma laty. Najwięcej środków przeznaczyły gminy – 63,0% natomiast na przestrzeni dwóch lat w największym stopniu zwiększyły się w tym dziale wydatki pochodzące z województwa – wzrost ponad trzy i półkrotny. Udział wydatków na oświatę i wychowanie w 2009 r. w ogólnych wydatkach z budżetów samorządowych ukształtował się na poziomie 27,9% (w 2007 r. – 32,8%)

Kultura

W 2009 r. – w porównaniu do okresu sprzed dwóch lat – zmniejszyła się liczba czytelników i wypożyczeń w bibliotekach publicznych. Większą liczbę słuchaczy, widzów i zwiedzających zainteresowała natomiast oferta teatrów, instytucji muzycznych, przedsiębiorstw estradowych, galerii oraz muzeów.

Liczba czytelników w 2009 r. w porównaniu z 2007 r. spadła o 5,2%. Taki stan wpłynął na zmniejszenie ilości bibliotek i filii z 298 do 296. Zmniejszyła się również liczba punktów bibliotecznych (o 20%).

WYPOŻYCZENIA W WOLUMINACH NA 1 CZYTELNIKA W 2009 R.

Księgozbiór bibliotek publicznych (łącznie z filiami) w województwie obejmował 4457,9 tys. woluminów, co stanowiło 3,3% zasobów bibliotecznych w kraju. Jednocześnie zmniejszyła się liczba wypożyczeń - z 3486,9 tys. do 3346,0 tys.

Na terenie Świętokrzyskiego na koniec 2009 r. działalność wystawienniczą prowadziły, podobnie jak przed dwoma laty 24 muzea (3,1% placówek tego typu w kraju). Wśród nich były m.in. muzea: przyrodnicze (4), techniki (4), historyczne (3), archeologiczne i biograficzne (po 2) oraz regionalne (1) i etnograficzne (1). W ciągu 2009 r. w muzeach zorganizowano 115 wystaw czasowych (własnych oraz obcych), tj. o 4 mniej niż w 2007 r. Prawie 35% wszystkich zwiedzających stanowiła młodzież szkolna w zorganizowanych grupach (w 2007 r. 39,6%)

Ofertę muzeów uzupełniało 11 galerii sztuki, które przygotowały 110 wystaw (przed dwoma laty tyle samo wystaw przygotowało 7 galerii). Pomimo tego, że liczba wystaw pozostała taka sama, liczba zwiedzających wzrosła z 52,3 tys. w 2007 r. do 54,9 tys. w 2009 r.

W 2009 r. teatry i instytucje muzyczne przygotowały 1436 przedstawień i koncertów (8,5% mniej niż w roku 2007). Spektakle zgromadziły 305,6 tys. widzów i słuchaczy (w 2007 roku było to 291,0 tys. osób).

Według stanu na koniec 2009 r. na terenie województwa działało 11 kin stałych (w kraju – 448) oferujących swoim widzom 5,3 tys. miejsc na widowni (o 12,8% więcej niż przed dwoma laty). W 2009 r. 20,2 tys. seansów zgromadziło 666,0 tys. widzów (w roku 2007 odpowiednio 18,9 tys. i 562,5 tys.).

W 2009 r. z budżetów jednostek samorządu terytorialnego wydatkowano na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego 165506,6 tys. zł (o 61,3% więcej niż przed dwoma laty). Najwięcej środków przeznaczyły gminy (51,0% wydatków ogółem) oraz województwo (34,6%). Na przestrzeni dwóch lat w największym stopniu zwiększyły się w tym dziale wydatki województwa (ponad dwukrotnie) oraz gmin (o 62,8%). Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w ogólnych wydatkach z budżetów samorządowych ukształtował się na poziomie 3,0% (2,7% w 2007 r.)

Turystyka

Położenie, doskonałe warunki geograficzne, występowanie wód mineralnych stwarzają korzystne warunki do uprawiania turystyki krajoznawczej oraz czynnego wypoczynku w ścisłym kontakcie z przyrodą. Turystom pragnącym aktywnie wypocząć województwo oferuje 1500 km szlaków pieszych i ponad 2000 km rowerowych szlaków turystycznych. Liczne zbiorniki na czystych rzekach umożliwiają uprawianie żeglarstwa i narciarstwa wodnego, narciarze znajdują tu 9 ośrodków narciarskich wyposażonych w wyciągi orczykowe. Na turystów czeka też wiele zabytków kultury materialnej i duchowej, które posiadają unikatowe walory w skali europejskiej lub krajowej.

W województwie świętokrzyskim według stanu na koniec lipca 2006 r. znajdowały się 143 obiekty zbiorowego zakwaterowania, spośród których 120 to obiekty całoroczne. Bazę turystyczną tworzyło 84 obiekty hotelarskie oraz 59 pozostałych obiektów noclegowych turystyki.

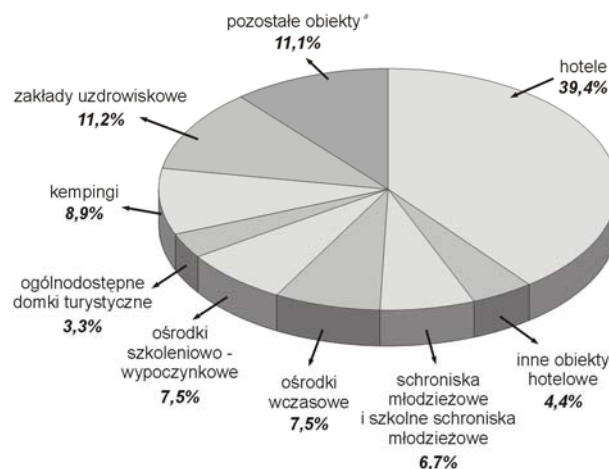
Na ogólną liczbę obiektów hotelarskich złożyły się: 52 hotele, 9 moteli, 7 pensjonatów oraz 16 innych obiektów hotelowych. W porównaniu z rokiem 2007 liczba obiektów turystycznych uległa zwiększeniu o 14 jednostek, w tym całorocznych – o 11. Najwięcej przybyło hoteli (9). Mniej niż dwa lata temu działało zakładów uzdrowiskowych (o 2).

Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania miały w końcu lipca 2009 r. do dyspozycji 10,9 tys. miejsc noclegowych, w tym 8,7 tys. znajdowało się w obiektach całorocznych.

Najliczniejszą grupę stanowiły hotele, które oferowały 4,3 tys. miejsc noclegowych, tj. 39,4% ogólnej ich liczby. Następną były zakłady uzdrowiskowe, które posiadały 1,2 tys. miejsc. Stosunkowo dużą ofertą dysponowały także kempingi, ośrodki wczasowe i szkoleniowo-wypoczynkowe.

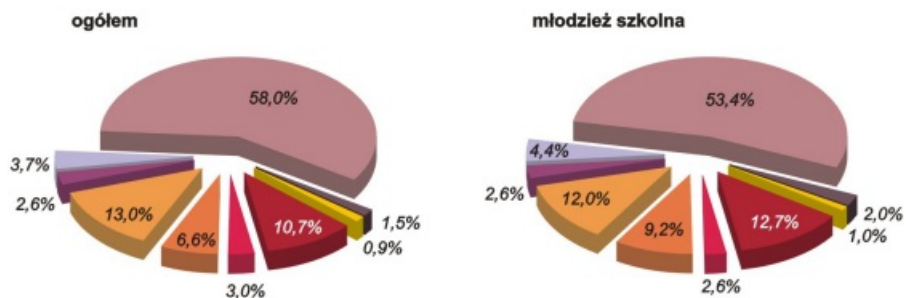
W porównaniu z 2007 r. ogólna liczba miejsc noclegowych zwiększyła się o 11,6%. Wzrost ten był wynikiem większej liczby miejsc zarówno w obiektach całorocznych, jak i w jednostkach działających sezonowo.

**MIEJSCA NOCLEGOWE
W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA W 2009 R.**
Stan w dniu 31 VII

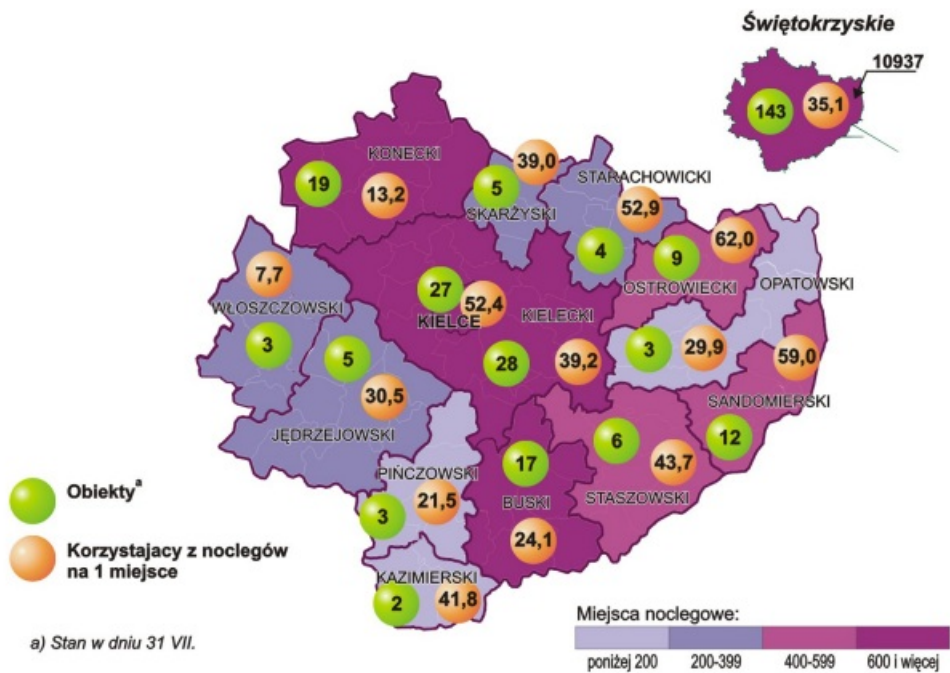

a Motele, pensjonaty, domy wycieczkowe, ośrodki kolonijne i pozostałe obiekty niesklasyfikowane.

ZWIEDZAJĄCY MUZEA W 2009 R.

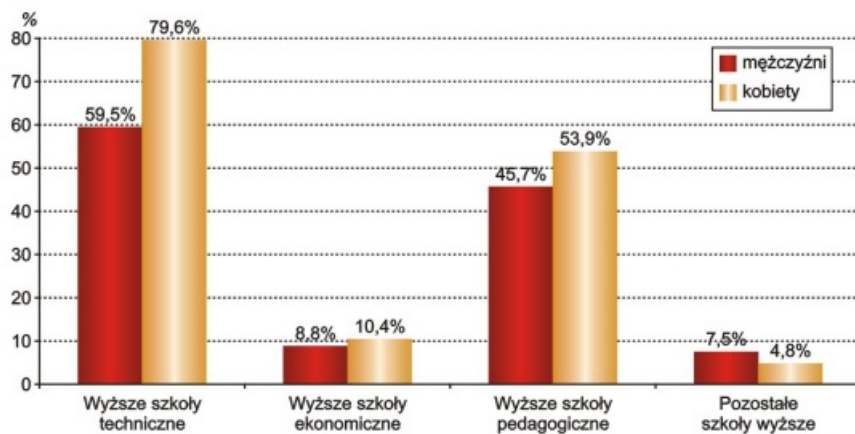
BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI W 2009 R.

APTEKI W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII

UDZIAŁ STUDENTÓW NA STUDIACH STACJONARNYCH WEDŁUG PŁCI W 2009 R.

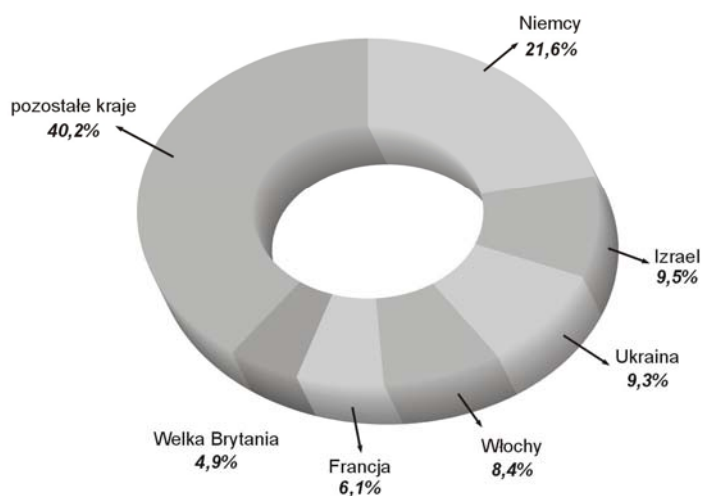

Miarą efektywności w sferze usług noclegowych jest liczba korzystających z noclegów w bazie turystycznej oraz liczba udzielonych noclegów. W województwie świętokrzyskim w 2009 r. rozbudowie bazy noclegowej nie towarzyszył wzrost obu tych mierników. Liczba turystów korzystających z noclegów wyniosła 383,9 tys. i w odniesieniu do 2007 r. zmniejszyła się o 2,0%. Ilość udzielonych noclegów ukształtowała się na poziomie 1129,8 tys. i była większa niż dwa lata temu o 0,9%.

Obiekty turystyczne tworzące bazę noclegową są nierównomiernie rozmieszczone na terenie województwa świętokrzyskiego. Zdecydowana ich większość (64,3%) zlokalizowana była w podregionie kieleckim, w tym przede wszystkim w powiatach: kieleckim (19,6%) i koneckim (13,3%) oraz w m.Kielce (18,8%). W granicach wyżej wymienionych jednostek administracyjnych znajdowało się 54,6% ogółu miejsc noclegowych naszego województwa (w 2007 r. – 57,0%). W podregionie sandomiersko-jędrzejowskim największą liczbą miejsc noclegowych wyróżniał się powiat buski (16,2% ich ogółu), a w mniejszym zakresie również powiat sandomierski (5,2%) oraz staszowski (4,8%). Powiaty te posiadały ponad ¾ miejsc usytuowanych w podregionie.

W roku 2009 odnotowano dalsze zmniejszenie liczby turystów z zagranicy. Na teren województwa świętokrzyskiego przybyło 23,5 tys. cudzoziemców, tj. o 22,4% mniej niż w 2007 r. Udzielono im 61,3 tys. noclegów. Zdecydowana liczba obcokrajowców korzystała z noclegów w hotelach (74,1%), a średni czas ich pobytu wyniósł 2,6 dnia (2,4 dnia – w roku 2007).

**TURYŚCI ZAGRANICZNI
KORZYSTAJĄCY Z OBIEKTÓW ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA W 2009 R.
Stan w dniu 31 VII**

Według stanu na koniec lipca 2009 r. w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania funkcjonowały 172 placówki gastronomiczne, tj. o 13 więcej niż w analogicznym okresie sprzed dwóch lat. Wśród nich dominowały restauracje oraz bary i kawiarnie (76,7%).

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest niekorzystnym zjawiskiem, które negatywnie wpływa na poziom i warunki życia społeczności lokalnych. Jednak dzięki pracy prewencyjnej policji liczba przestępstw w województwie świętokrzyskim w odniesieniu do 2007 r. zmniejszyła się. Według statystyk policyjnych w 2009 r. na terenie województwa świętokrzyskiego odnotowano 35,6 tys. przestępstw stwierdzonych. W porównaniu do 2007 r. łączna ich liczba zmniejszyła się o ponad 12%, przy czym mniej popełniono przestępstw kryminalnych (o 17,2%), gospodarczych (o 10,4%) oraz przeciwko życiu, zdrowiu i mieniu (o 11,1%).

Na przestrzeni badanego okresu na terenie województwa świętokrzyskiego obserwuje się spadek liczby wypadków drogowych. Na koniec 2009 r. odnotowano 1,7 tys. wypadków i 13,0 tys. kolizji. Wśród zaistniałych zdarzeń drogowych o 9,1% spadła liczba wypadków, wzrosła natomiast ilość kolizji (o 5,7%). Wyraźnie zmniejszyła się zarówno liczba zabitych (o 31,3%), jak i rannych (o 5,1%).

W ogólnej liczbie popełnionych przestępstw nadal przeważają przestępstwa o charakterze kryminalnym. W 2009 r. stanowiły one 52,6% ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w województwie, chociaż udział tego typu przestępstw systematycznie spada – w 2007 r. sięgał 55,7%. Nieznacznie wzrósł natomiast udział przestępstw o charakterze gospodarczym – z 25,1% do 25,6%.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa, średnia liczba popełnionych przestępstw wynosiła 28 (wobec 32 w 2007 r.), przy czym 15 przestępstw miało charakter kryminalny (w 2007 r. – 18), 13 przeciwko mieniu (w 2007 r. - 14), zaś kradzieży cudzej rzeczy i kradzieży z włamaniem dokonano 5 (w 2007 r. - 6).

Wykrywalność przestępstw w 2009 r. ukształtowała się na poziomie 79,1%, dla porównania w 2007 r. wskaźnik ten w województwie wynosił 77,8%. Najniższą skutecznością ścigania charakteryzowały się kradzież z włamaniem – 26,3% i kradzież rozbójnicza – 28,5%, natomiast najwyższym stopniem wykrywalności – przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (99,9%). Bardzo wysoki stopień wykrywalności (powyżej 98%) zanotowano ponadto w przypadkach przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i komunikacji, działalności instytucji państwowych a także wymiarowi sprawiedliwości.

Wybrane przestępstwa stwierdzone prezentuje tabela poniżej

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2007=100
Ogółem	40561	34606	35619	87,8
Przestępstwa:				
kryminalne	22620	17599	18725	82,8
gospodarcze	10165	9047	9108	89,6
Drogowe	6388	6353	6180	96,7
Inne	1388	1607	1606	115,7

OCHRONA ŚRODOWISKA

Na jakość życia ludności w istotny sposób wpływa stan środowiska naturalnego. Środowisko naturalne jest specyficznym zasobem będącym do dyspozycji mieszkańców i zabezpieczającym pokrycie ich podstawowych potrzeb życiowych. Środowisko przyrodnicze, czystość powietrza i wód powierzchniowych, zasoby wód podziemnych, lesistość i ochrona zasobów przyrody określają naturalne warunki dla życia mieszkańców, a rozwój cywilizacji, w szczególności przemysłu wiąże się z jego degradacją.

Źródłem zanieczyszczeń powietrza jest przemysł, elektrociepłownie, kotłownie i paleniska domowe. Zakłady przemysłowe emitują znaczne ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych. Źródłem zanieczyszczeń pyłowych jest także spalanie paliw, głównie węgla kamiennego w gospodarstwach domowych i małych kotłowniach oraz spaliny samochodowe.

W 2009 r. 72 zakłady uznane za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza atmosferycznego w województwie świętokrzyskim wyemitowały łącznie 3,2 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, pochodzących głównie ze spalania paliw. W porównaniu z rokiem 2007 emisja pyłów zmniejszyła się o 17,0% (w Polsce zanotowano spadek emisji tego rodzaju zanieczyszczeń o 34,9%). Województwo świętokrzyskie z udziałem 5,2% w 2009 r. wobec 4,1% w 2007 r. w skali kraju zajęło 9 lokatę.

Spośród tej grupy zakładów w 2009 r. 62 posiadały urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych, a 7 – do redukcji zanieczyszczeń gazowych. W zainstalowanych urządzeniach oczyszczających i redukujących zatrzymano bądź zneutralizowano 1681,7 tys. ton pyłów i 51,9 tys. ton zanieczyszczeń gazowych. W porównaniu z 2007 r. stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych w województwie świętokrzyskim nie zmienił się i podobnie jak w roku 2007, w 2009 r. wynosił aż 99,8% wytworzonych pyłów, (w kraju 99,7%, wzrost o 0,2 pkt). W przypadku zanieczyszczeń gazowych stopień redukcji wyniósł 39,5% wobec 38,8% w 2007 r.

W 2009 r. w województwie świętokrzyskim wyemitowano do atmosfery łącznie 11703,5 tys. ton zanieczyszczeń gazowych, z czego 99,3% stanowił dwutlenek węgla. Emisja tych zanieczyszczeń zbliżona była do notowanej w 2007 r. (spadek o 2,9%). W kraju zanotowano spadek o 9,0 %. Wśród zanieczyszczeń gazowych najbardziej szkodliwe są tlenki siarki oraz tlenki azotu, które powodują zakwaszanie gleb i wód. W 2009 r. w województwie świętokrzyskim wyemitowano 17,9 tys. ton dwutlenku siarki (tj. zarówno dla kraju jak i województwa - 1,5 t/rok na 1 km²) - mniej o 37,0% w stosunku do roku 2007, natomiast emisja tlenków azotu osiągnęła poziom 19,6 tys. ton (tj. 1,7 t/rok na 1 km² powierzchni, w kraju – 1,0) i wzrosła o 4,2% w porównaniu z 2007 r.

W 2009 r. do wód powierzchniowych na obszarze województwa świętokrzyskiego odprowadzono łącznie 1159,0 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych (więcej ścieków wytworzyły jedynie województwa: mazowieckie, wielkopolskie i zachodniopomorskie). W skali kraju stanowiły one 12,9%. Zdecydowanie przeważają ścieki przemysłowe. Bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi trafiło ich 1129,8 hm³, z czego 97,2% to wody chłodnicze – umownie czyste (w kraju stanowiły one średnio 87,4%). Z ogółu ścieków w województwie świętokrzyskim oczyszczenia wymagało 60,5 hm³, w 2009 r. oczyszczono je w 77,4% (w kraju w 93,8%).

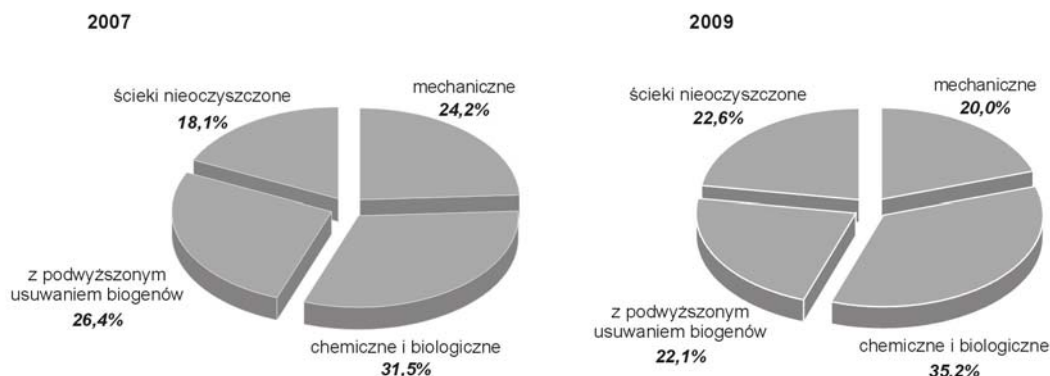
W 2009 r. w województwie świętokrzyskim wytworzono o 11,2% więcej ścieków niż w 2007 r. (w kraju – o 5,7% mniej). Ilość zanieczyszczeń odprowadzonych do wód lub ziemi bezpośrednio z zakładów przemysłowych zwiększyła się o 11,5% w odniesieniu do 2007 r. (w kraju – mniej o 6,1%). Ilość zanieczyszczeń odprowadzanych w województwie siecią kanalizacyjną zmniejszyła się w porównaniu do 2007 r. o 1,0% (w kraju - o 3,2%).

Ścieki przemysłowe i komunalne oprowadzone do wód lub do ziemi w latach 2007-2009

		Ogółem	Bezpośrednio z zakładów ^a		Siecią kanalizacyjną
			razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)	
Świętokrzyskie	2007	1042,4	1012,9	989,4	29,5
	2009	1159,0	1129,8	1098,6	29,2
Polska	2007	9514,9	8249,4	7364,0	1265,5
	2009	8971,5	7746,8	6773,5	1224,7

W województwie w 2009 r. najwięcej ścieków przemysłowych i komunalnych oczyszczono metodą biologiczną - 40,6% całkowitej ilości ścieków oczyszczanych, wobec 35,3% w 2007 r. (w kraju - 17,8%, wobec 24,4% w 2007 r.).

STRUKTURA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH I PRZEMYSŁOWYCH WYMAGAJĄCYCH OCZYSZCZENIA W LATACH 2007 - 2009

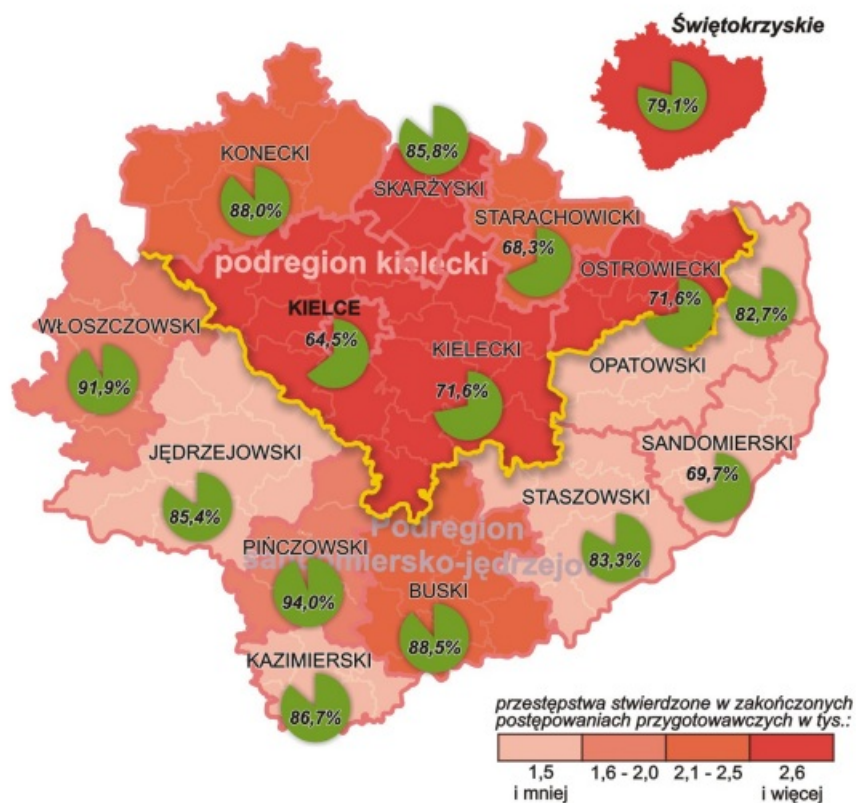

Oczyszczaniu z podwyższonym usuwaniem biogenów poddano 28,6% ścieków, w kraju - 46,8%, (w 2007 r. 32,3% w województwie świętokrzyskim, w kraju - 41,6%). Metodą mechaniczną oczyszczono 25,9% ścieków (wobec 29,5% w 2007 r.). W kraju odpowiednio 30,7% w roku 2009 i 28,5% w 2007 r. Najmniej ścieków zarówno w kraju jak i naszym województwie oczyszczono chemicznie - 4,9% (w 2007 r. 3,2%), w kraju odpowiednio 4,7% wobec 5,4% w roku 2007.

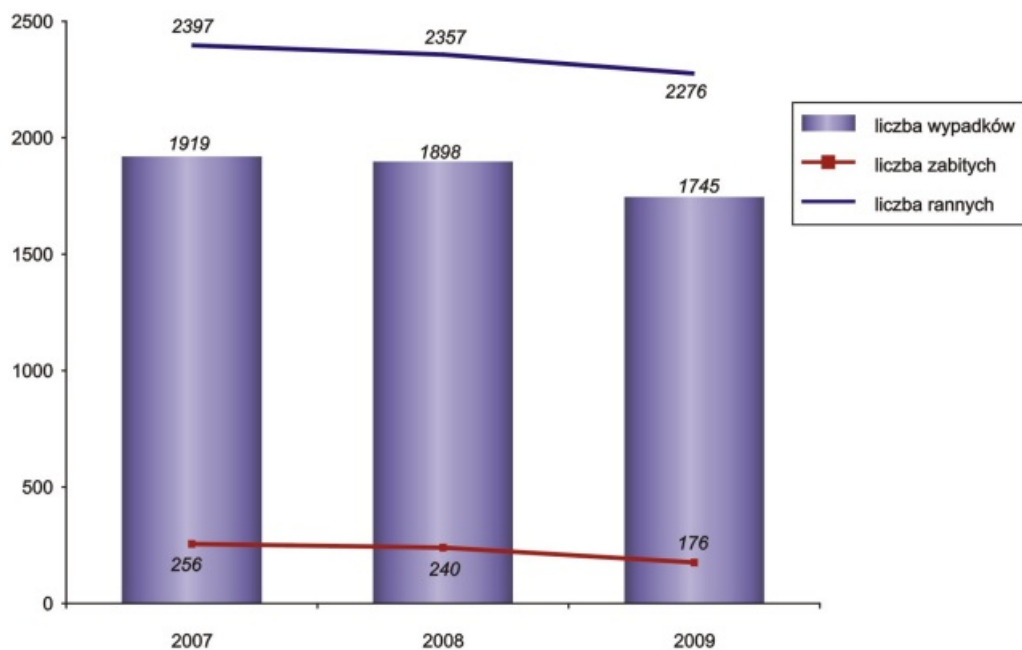
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia w latach 2007 - 2009

		Ogółem	Oczyszczane				
			razem	mechaniczne	chemiczne	biologiczne	z podwyższonym usuwaniami biogenów
Świętokrzyskie	2007	53,0	43,4	12,8	1,4	15,3	14,0
	2009	60,5	46,8	12,1	2,3	19,0	13,4
Polska	2007	2150,9	2000,4	571,1	109,0	487,2	833,0
	2009	2198,0	2062,1	632,9	96,4	367,1	965,8

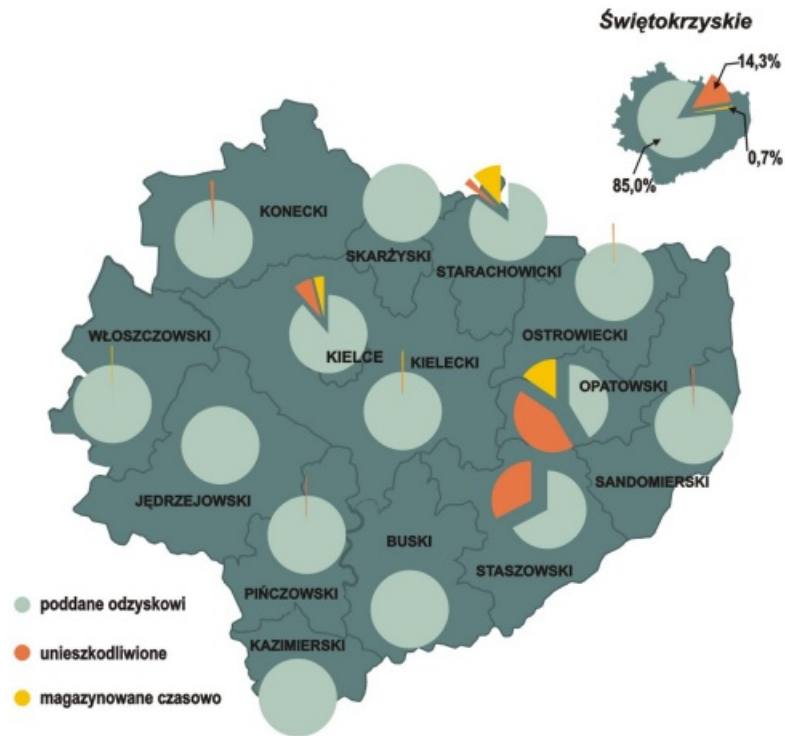
**PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE
I WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

ZDARZENIA DROGOWE W LATACH 2007 - 2009
Stan w dniu 31 XII

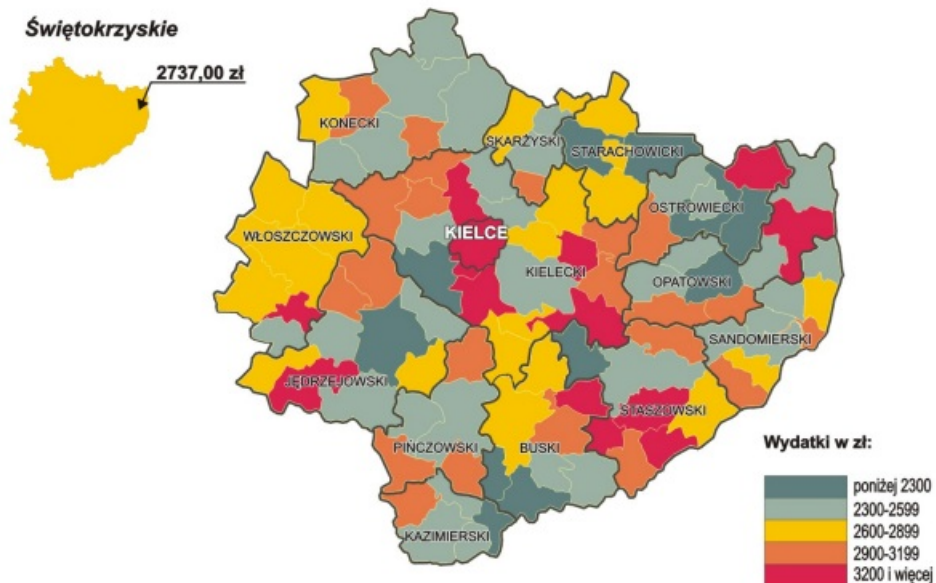

ODPADY^{a)} WYTWORZONE W 2009 R.

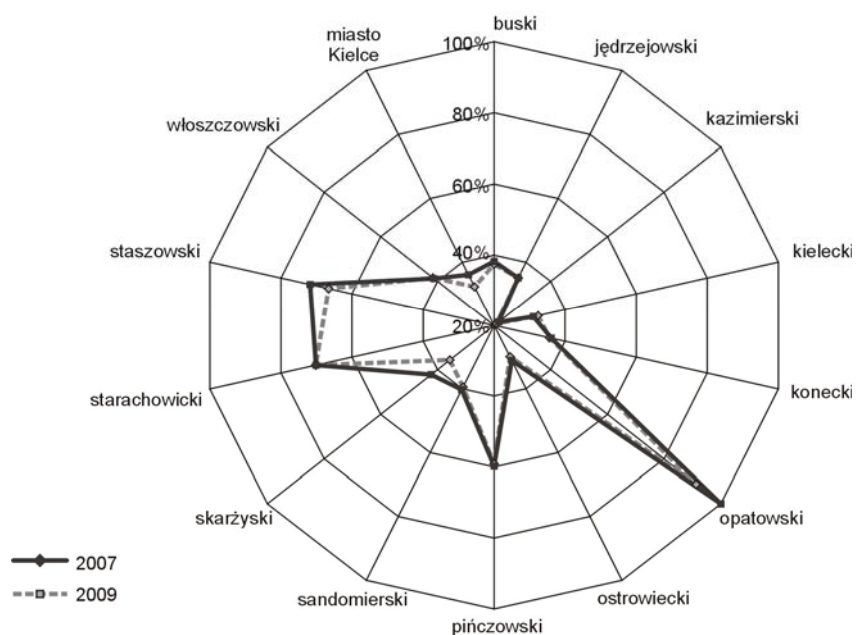
a) Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

WYDATKI BUDŻETÓW GMIN NA 1 MIESZKAŃCA W 2009 R.

W 2009 r. z oczyszczalni ścieków korzystało 52,7% mieszkańców województwa (w 2007 r. 50,4%). Pomimo systematycznego wzrostu tego wskaźnika dało to województwu świętokrzyskiemu przedostatnią lokatę w kraju, przy średniej krajowej 64,2%. Mniej osób korzysta z oczyszczalni tylko w województwie mazowieckim – 51,3% ogółu ludności województwa, a najwięcej w województwie pomorskim – 80,5%.

UDZIAŁ LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W OGÓLNEJ LICZBIE MIESZKAŃCÓW W LATACH 2007-2009

Pozytywnym zjawiskiem jest również budowa nowych oczyszczalni ścieków. W latach 2007 – 2009 liczba oczyszczalni komunalnych w województwie świętokrzyskim zwiększyła się ze 102 do 105, w tym oczyszczalni biologicznych – z 67 do 69.

Zanieczyszczenie środowiska powodują także odpady wytwarzane przez przemysł i działalność bytową człowieka. W województwie świętokrzyskim w 2009 r. wytworzono 2 483,90 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) – o 51,7% więcej niż w 2007 r. 85,0% ich poddano odzyskowi, 14,3% unieszkodliwiono, pozostałe (17,7 tys. ton) czasowo składowano. Na 1 km² powierzchni województwa w 2009 r. wytworzono 212,1 t odpadów (o 51,6% więcej niż w 2007 r.).

Województwo świętokrzyskie to atrakcyjny region, który posiada znaczną powierzchnię o szczególnych walorach przyrodniczych. Powierzchnia geodezyjna województwa według stanu na dzień 1 I 2009 r., wynosiła 1 171,1 tys. ha, co stanowiło 3,7% powierzchni kraju. Użytki rolne zajmowały 64,7% ogólnej powierzchni województwa, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - 29,3% (z tego lasy 28,3%), grunty pod wodami – 0,7%, a grunty zabudowane i zurbanizowane – 4,4%.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona na koniec 2009 r. wynosiła 756,0 tys. ha, czyli 64,6% ogólnej powierzchni województwa. W porównaniu z rokiem 2007 obszar ten zwiększył się o 2,4%. Parki narodowe stanowiły 1,0% tej powierzchni, parki krajobrazowe – 17,0%, 81,8% - obszary chronionego krajobrazu oraz rezerwy przyrody – 0,5%.

W tym samym czasie liczba pomników przyrody zwiększyła się o 15,5% - z 647 w 2007 r. do 747 w roku 2009.

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO

W 2008 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w województwie świętokrzyskim w cenach bieżących wyniosła 34086 mln zł i stanowiła 2,7% ogółu PKB dla kraju (13 lokata wśród województw w Polsce). W skali roku zanotowano wzrost PKB o 12,4%.

Poziom PKB w Świętokrzyskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniósł w 2008 r. 26763 zł (w kraju – 33462 zł) i był wyższy niż przed rokiem o 12,7%. Dało to województwu świętokrzyskiemu 12 lokatę w kraju.

Wskaźnik ten jest jedną z najczęściej wykorzystywanych miar poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Jego wartość zarówno w przypadku województwa świętokrzyskiego, jak i kraju ulega z roku na rok systematycznemu zwiększeniu.

Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w 2008 r. wynosiły 23635 mln zł i były o 8,2% wyższe w stosunku do roku poprzedniego. Na jednego mieszkańca przypadało 18557 zł (w kraju – 21076 zł), tj. o 8,6% więcej niż w 2007 r.

TABL. 1 LUDNOŚĆ
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2009
OGÓLEM	1275550	1270120
mężczyźni	621433	618330
kobiety	654117	651790
miasta	578969	573726
wieś	696581	696394
Kobiety na 100 mężczyzn	105	105
Ludność w miastach w % ogółu ludności	45,4	45,2
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej	109	108

TABL. 2 LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta			Wieś		
				razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
				w tys.					

OGÓLEM

2007	1275,6	621,4	654,1	579,0	275,4	303,6	696,6	346,0	350,5
2009	1270,1	618,3	651,8	573,7	272,4	301,3	696,4	345,9	350,5
0-2 lata	37,1	19,0	18,1	15,7	8,1	7,6	21,4	10,9	10,5
3-6	44,5	22,8	21,7	18,4	9,5	9,0	26,0	13,3	12,8
7-12	74,3	38,1	36,2	29,0	15,0	14,0	45,3	23,1	22,2
13-15	45,3	23,0	22,3	17,4	8,9	8,6	27,9	14,1	13,7
16-18	52,7	26,9	25,8	21,5	10,7	10,7	31,2	16,1	15,1
19-24	116,2	59,6	56,5	50,3	25,8	24,5	65,8	33,8	32,0
25-29	106,8	55,2	51,5	49,6	25,3	24,3	57,2	30,0	27,2
30-34	92,8	48,4	44,4	44,3	22,7	21,6	48,5	25,7	22,8
35-39	82,3	42,2	40,1	36,8	18,6	18,2	45,5	23,6	21,9
40-44	75,1	38,3	36,8	33,2	16,3	16,9	41,9	22,0	19,9
45-49	84,2	42,3	41,9	38,9	18,2	20,7	45,3	24,1	21,2
50-54	101,1	50,4	50,7	50,2	23,2	27,0	50,9	27,2	23,7
55-59	95,7	46,2	49,5	49,1	22,1	26,9	46,6	24,1	22,5
60-64	73,1	34,3	38,8	37,8	17,1	20,7	35,2	17,2	18,1
65-69	47,0	20,5	26,5	22,5	9,5	13,0	24,4	10,9	13,5
70-74	49,7	19,8	29,9	22,8	8,8	14,0	26,9	11,0	15,9
75-79	43,2	16,2	27,0	18,2	7,1	11,1	25,0	9,1	15,9
80 lat i więcej	49,2	15,0	34,2	18,0	5,5	12,5	31,2	9,5	21,7

TABL. 3 LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE r – razem m – mężczyźni k – kobiety	Ogółem	W wieku			Ludność w wieku niepro- dukcyjnym na 100 osób w wieku produk- cyjnym	
		przedprodukcyj- nym	produkcyjnym	poprodukcyjnym		
w tys.						
OGÓŁEM						
2007	r	1275,6	248,0	805,4	222,1	58,4
	m	621,4	126,8	422,7	72,0	47,0
	k	654,1	121,2	382,7	150,2	70,9
2009	r	1270,1	235,4	806,9	227,8	57,4
	m	618,3	120,4	426,5	71,4	45,0
	k	651,8	115,0	380,4	156,4	71,3
MIASTA						
2007	r	579,0	99,6	382,8	96,6	51,3
	m	275,4	51,0	194,1	30,3	41,9
	k	303,6	48,6	188,6	66,4	60,9
2009	r	573,7	94,4	377,0	102,3	52,2
	m	272,4	48,4	193,1	30,9	41,1
	k	301,3	46,0	184,0	71,3	63,8
WIEŚ						
2007	r	696,6	148,4	422,6	125,5	64,8
	m	346,0	75,8	228,5	41,7	51,4
	k	350,6	72,6	194,1	83,8	80,6
2009	r	696,4	141,0	429,9	125,6	62,0
	m	345,9	72,0	233,4	40,5	48,2
	k	350,5	69,0	196,5	85,1	78,4

TABL. 4 LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2009 R.
 Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W wieku						Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	
WOJEWÓDZTWO	1270120	235371	114973	806925	380430	227824	156387	57
PODREGION								
KIELECKI	775833	140809	68783	499199	237803	135825	93894	55
POWIAT KIELECKI	201643	43424	21324	129094	60142	29125	19917	56
Gminy miejsko – wiejskie:								
Bodzentyn	11660	2385	1168	7317	3348	1958	1369	59
Chęciny	14817	3038	1469	9635	4575	2144	1458	54
Chmielnik	11531	2381	1189	7146	3218	2004	1351	61
Daleszyce	15189	3339	1630	9859	4593	1991	1377	54
Gminy wiejskie:								
Bieliny	9910	2350	1141	6299	2972	1261	840	57
Daleszyce	13292	3138	1575	8685	4105	1469	1023	53
Górno	6772	1491	697	4109	1809	1172	783	65
Łagów	9007	2012	984	5611	2587	1384	935	61
Łopuszno	9848	2097	993	6514	3082	1237	823	51
Masów	10342	2136	1066	6882	3319	1324	925	50
Miedziana Góra	9287	2107	1082	5883	2713	1297	914	58
Mniów	14149	3144	1532	9320	4358	1685	1164	52
Morawica	9644	1910	932	5951	2777	1783	1191	62
Nowa Słupia	15738	3542	1780	10176	4798	2020	1385	55
Piekoszów	4831	1016	519	2911	1291	904	611	66
Pierzchnica	5647	1147	538	3377	1485	1123	763	67
Raków	7119	1442	719	4679	2231	998	679	52
Sitkówka – Nowiny	10063	2387	1195	6473	2985	1203	831	55
Strawczyn	12797	2362	1115	8267	3896	2168	1495	55
Zagnańsk	9910	2350	1141	6299	2972	1261	840	57
POWIAT KONECKI	83005	15382	7571	52169	23928	15454	10734	59
Gminy miejsko – wiejskie:								
Końskie	36208	6589	3309	23191	10885	6428	4498	56
Stąporków	17979	2987	1414	11386	5273	3606	2549	58
Gminy wiejskie:								
Fałków	4671	880	452	2837	1224	954	643	65
Gowarczów	4752	947	458	2978	1339	827	582	60
Radoszyce	8981	1887	931	5515	2451	1579	1064	63
Ruda Maleniecka	3226	575	285	1894	845	757	518	70

TABL. 4 LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2009 R. (cd.)
 Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W wieku						Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	
POWIAT OSTROWIECKI	114670	19912	9720	73698	35384	21060	14634	56
Gminy miejskie:								
Ostrowiec Świętokrzyski	72455	11904	5804	47587	23310	12964	9076	52
Gminy miejsko – wiejskie:								
Ćmielów	7736	1393	679	4741	2193	1602	1112	63
Kunów	9936	1898	940	6232	2879	1806	1267	59
Gminy wiejskie:								
Bałtów	3901	758	376	2350	1056	793	527	66
Bodzechów	13606	2502	1216	8484	4006	2620	1788	60
Waśniów	7036	1457	705	4304	1940	1275	864	63
POWIAT SKARŻYSKI	78400	12954	6235	50334	50334	15112	10550	56
Gminy miejskie:								
Skarżysko – Kamienna	47893	7387	3553	31083	15041	9423	6620	54
Gminy miejsko – wiejskie:								
Suchedniów	10578	1779	854	6754	3204	2045	1403	57
Gminy wiejskie:								
Bliżyn	8500	1509	717	5366	2452	1625	1137	58
Łączna	5282	1130	553	3295	1513	857	593	60
Skarżysko Kościelne	6147	1149	558	3836	1767	1162	797	60
POWIAT STARACHOWICKI	93280	17021	8281	58410	27666	17849	12263	60
Gminy miejskie:								
Starachowice	51875	8428	4075	33090	16004	10357	7188	57
Gminy miejsko – wiejskie:								
Wąchock	6956	1186	594	4325	2003	1445	978	61
Gminy wiejskie:								
Brody	10964	2177	1091	6794	3184	1993	1362	61
Mirzec	8413	1721	834	5152	2350	1540	1044	63
Pawłów	15072	3509	1687	9049	4125	2514	1691	67
MIASTO NA PRAWACH POWIATU								
Kielce	204835	32116	15652	135494	66706	37225	25796	51

TABL. 4 LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2009 R. (cd.)
 Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W wieku						Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	
PODREGION SANDOMIERSKO-JĘDRZEJOWSKI.....	494287	94562	46190	307726	142627	91999	62493	61
POWIAT BUSKI.....	73127	13363	6552	45093	20973	14671	9985	62
Gminy miejsko – wiejskie:								
Busko – Zdrój.....	32286	5685	2776	20660	9892	5941	4123	56
Gminy wiejskie:								
Gnojno.....	4626	909	451	2736	1168	981	640	69
Nowy Korczyn.....	6249	1117	537	3729	1712	1403	952	68
Pacanów.....	7760	1417	685	4568	2120	1775	1198	70
Solec – Zdrój.....	4959	958	478	2972	1362	1029	695	67
Stopnica.....	7736	1460	715	4699	2132	1577	1060	65
Tuczępy.....	3858	790	383	2298	1030	770	509	68
Wiślica.....	5653	1027	527	3431	1557	1195	808	65
POWIAT JĘDRZEJOWSKI	88665	17162	8329	55769	25871	15734	10614	59
Gminy miejsko – wiejskie:								
Jędrzejów.....	29071	5324	2555	18713	8946	5034	3444	55
Małogoszcz.....	11735	2535	1231	7487	3465	1713	1143	57
Sędziszów.....	12867	2340	1118	8399	3952	2128	1457	53
Gminy wiejskie:								
Imielno.....	4530	928	455	2696	1217	906	626	68
Nagłowice.....	5239	1070	549	3123	1395	1046	690	68
Oksa.....	4868	950	463	2939	1322	979	637	66
Słupia (Jędrzejowska).....	4488	878	434	2685	1193	925	596	67
Sobków.....	8416	1730	851	5304	2383	1382	944	59
Wodzisław.....	7451	1407	673	4423	1998	1621	1077	68
POWIAT KAZIMIERSKI	35088	6226	3074	21699	9911	7163	4855	62
Gminy miejsko – wiejskie:								
Kazimierza Wielka.....	6793	1316	643	4116	1844	1361	916	65
Skalbmierz.....	16531	2893	1448	10453	4859	3185	2164	58
Gminy wiejskie:								
Bejsce.....	4239	715	339	2576	1181	948	637	65
Czarnocin.....	4025	721	356	2414	1068	890	592	67
Opatowiec.....	3500	581	288	2140	959	779	546	64

TABL. 4 LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2009 R. (cd.)
 Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W wieku						Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	
POWIAT OPATOWSKI	55471	10554	5184	34596	15936	10321	7068	60
Gminy miejsko – wiejskie:								
Opatów	12372	2215	1089	7845	3775	2312	1613	58
Ożarów	11216	2105	1024	7302	3426	1809	1245	54
Gminy wiejskie:								
Baćkowice	5103	1037	469	3125	1414	941	638	63
Iwaniska	6971	1474	736	4270	1855	1227	826	63
Lipnik	5627	1088	548	3447	1548	1092	743	63
Sadowie	4207	806	417	2564	1178	837	558	64
Tarłów	5639	1050	534	3373	1534	1216	853	67
Wojciechowice	4336	779	367	2670	1206	887	592	62
POWIAT PIŃCZOWSKI.....	41282	7533	3641	25394	11573	8355	5694	63
Gminy miejsko – wiejskie:								
Działoszyce	5439	946	468	3125	1359	1368	890	74
Pińczów	21712	3940	1898	13857	6433	3915	2697	57
Gminy wiejskie:								
Kije	4567	851	403	2730	1203	986	699	67
Michałów	4810	936	447	2809	1265	1065	690	71
Złota	4754	860	425	2873	1313	1021	718	65
POWIAT SANDOMIERSKI.....	80709	15463	7522	50252	23848	14994	10207	61
Gminy miejskie:								
Sandomierz	24621	4377	2172	15757	7928	4487	3117	56
Gminy miejsko – wiejskie:								
Koprzywnica	7040	1400	688	4349	2015	1291	872	62
Zawichost	4656	905	434	2815	1294	936	639	65
Gminy wiejskie:								
Dwikozy	9004	1681	799	5625	2626	1698	1200	60
Klimontów	8542	1828	900	5153	2353	1561	1046	66
Łoniów	7482	1547	706	4643	2154	1292	846	61
Obrazów	6655	1309	670	4016	1843	1330	890	66
Samborzec	8849	1662	795	5493	2565	1694	1130	61
Wilczyce	3860	754	358	2401	1070	705	467	61

TABL. 4 LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2009 R. (dok.)
 Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W wieku						Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	
POWIAT STASZOWSKI.....	73277	14917	7315	46134	21343	12226	8307	59
Gminy miejsko – wiejskie:								
Osiek	26131	5203	2555	16597	7798	4331	2990	57
Połaniec	11864	2336	1156	8251	3934	1277	873	44
Staszów.....	7908	1716	837	4777	2135	1415	918	66
Gminy wiejskie:								
Bogoria.....	7984	1792	872	4752	2148	1440	970	68
Łubnice.....	4377	861	431	2574	1171	942	639	70
Oleśnica	3909	771	366	2380	1078	758	522	64
Rytwiany.....	6267	1337	673	3811	1761	1119	754	64
Szydłów	4837	901	425	2992	1318	944	641	62
POWIAT WŁOSZCZOWSKI...	46668	9344	4573	28789	13172	8535	5763	62
Gminy miejsko – wiejskie:								
Włoszczowa	20276	4041	1974	12840	6105	3395	2308	58
Gminy wiejskie:								
Kluczewsko	5218	1152	563	3134	1376	932	625	66
Krasocin	10704	2305	1108	6602	2994	1797	1197	62
Moskorzew	2879	489	253	1731	742	659	424	66
Radków	2579	440	215	1495	649	644	435	73
Secemin	5012	917	460	2987	1306	1108	774	68

TABL. 5 RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	
			ogółem	w tym niemowlęta		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH						
OGÓŁEM	2007	8500	11971	13709	60	-1738
	2009	8287	12741	13797	53	-1056
Miasta	2007	3976	4923	5558	29	-635
	2009	3912	5452	5633	25	-181
Wieś	2007	4524	7048	8151	31	-1103
	2009	4375	7289	8164	28	-875
NA 1000 LUDNOŚCI^a						
OGÓŁEM	2007	6,6	9,3	10,7	5,0	-1,4
	2009	6,5	10,0	10,8	4,2	-0,8
Miasta	2007	6,8	8,4	9,5	5,9	-1,1
	2009	6,8	9,5	9,8	4,6	-0,3
Wieś	2007	6,4	10,0	11,6	4,4	-1,6
	2009	6,2	10,4	11,6	3,8	-1,3

a Zgony niemowląt - na 1000 urodzeń żywych.

TABL. 6 MIGRACJE LUDNOŚCI

LATA	Napływ ^a				Odpływ ^b				Saldo migracji
	ogółem	Z miast	ze wsi	z zagranicy	ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
OGÓŁEM									
2007	14282	7165	6771	346	17198	8242	8323	633	-2616
2009	11109	5780	4938	391	13228	6564	6338	326	-2119
MIASTA									
2007	5323	2032	3088	203	8645	3704	4527	414	-3322
2009	4286	1718	2335	233	6943	3098	3576	269	-2657
WIEŚ									
2007	8959	5133	3683	143	8553	4538	3796	219	406
2009	6823	4062	2603	158	6285	3466	2762	57	538

a Zameldowania na pobyt stały. b Wymeldowania z pobytu stałego.

TABL. 7 MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Napływ ^a			Odpływ ^b		
	ogółem	z tego samego województwa	z innego województwa	ogółem	do tego samego województwa	do innego województwa
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH						
OGÓLEM 2007	13936	10530	3406	16565	10530	6035
2009	10718	7953	2765	12902	7953	4949
Miasta 2007	5120	3588	1532	8231	4790	3441
2009	4053	2780	1273	6674	3836	2838
Wieś 2007	8816	6942	1874	8334	5740	2594
2009	6665	5173	1492	6228	4117	2111
NA 1000 LUDNOŚCI						
OGÓLEM 2007	10,8	8,2	2,7	12,9	8,2	4,7
2009	8,4	6,2	2,2	10,1	6,2	3,9
Miasta 2007	8,8	6,2	2,6	14,1	8,2	5,9
2009	7,0	4,8	2,2	11,6	6,7	4,9
Wieś 2007	12,6	9,9	2,7	11,9	8,2	3,7
2009	9,5	7,4	2,1	8,9	5,9	3,0

a Zameldowania na pobyt stały. b Wymeldowania z pobytu stałego.

TABL. 8 MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Napływ ^a			Odpływ ^b			Saldo migracji		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
OGÓLEM									
2007.....	13936	6575	7361	16565	7687	8878	-2629	-1112	-1517
2009.....	10718	4888	5830	12902	5686	7216	-2184	-798	-1386
0-4 lata.....	1076	556	520	1231	630	601	-155	-74	-81
5-9.....	677	352	325	746	394	352	-69	-42	-27
10-14.....	427	209	218	475	231	244	-48	-22	-26
15-19.....	502	209	293	534	220	314	-32	-11	-21
20-24.....	1485	429	1056	1810	510	1300	-325	-81	-244
25-29.....	2074	862	1212	3063	1214	1849	-989	-352	-637
30-34.....	1335	639	696	1852	854	998	-517	-215	-302
35-39.....	654	363	291	816	445	371	-162	-82	-80
40-44.....	457	265	192	459	270	189	-2	-5	3
45-49.....	436	239	197	390	202	188	46	37	9
50-54.....	458	247	211	411	222	189	47	25	22
55-59.....	387	193	194	376	182	194	11	11	0
60-64.....	270	145	125	249	130	119	21	15	6
65 lat i więcej.....	480	180	300	490	182	308	-10	-2	-8

a Zameldowania na pobyt stały. b Wymeldowania z pobytu stałego.

TABL. 9 PRACUJĄCY^a W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009			
	ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Z ogółem kobiety
Ogółem.....	451713	100083	351630	207357
w tym:				
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	143348	941	142407	66290
w tym rolnictwo	141607	159	141448	66039
Przemysł	80100	11680	68420	21874
górnictwo i wydobywanie	2666	1002	1664	336
przetwórstwo przemysłowe	68545	4210	64335	19694
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię	4824	3811	1013	915
dostawa wody; gospodarowanie ściekami	4065	2657	1408	929
Budownictwo	27121	413	26708	2643
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	59313	245	59068	30970
Transport i gospodarka magazynowa	19559	8673	10886	4125
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	5264	241	5023	3509
Informacja i komunikacja	2847	207	2640	953
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6155	1119	5036	4325
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3542	780	2762	1570
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	8640	1174	7466	4260
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	8475	679	7796	3352
Administracja publiczna i obrona narodowa;	19146	19142	4	11899
Edukacja	32959	31086	1873	25667
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	26494	20616	5878	21076
Działalność związana z kulturą,	3753	2925	828	2228
Pozostała działalność usługowa	4997	162	4835	2616

a Według faktycznego miejsca pracy.

TABL. 10 PRACUJĄCY^a WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI W 2009 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ , trans- port i gospo- darka maga- zynowa, zakwaterowa- nie i gastro- nomia ^Δ , informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa, obsłu- ga rynku nieruchomo- ści ^Δ	Pozostałe usługi
WOJEWÓDZTWO	227880	1643	84738	44730	7422	89347
sektor publiczny.....	100083	941	12093	9366	1899	75784
sektor prywatny	127797	702	72645	35364	5523	13563
PODREGION KIELECKI	157547	914	59480	32059	5485	59609
sektor publiczny.....	67276	547	8966	6587	1496	49680
sektor prywatny	90271	367	50514	25472	3989	9929
Powiaty:						
kielecki	19087	349	7382	2659	308	8389
sektor publiczny.....	9158	187	872	314	51	7734
sektor prywatny	9929	162	6510	2345	257	655
konecki	12983	294	5969	1728	291	4701
sektor publiczny.....	5651	127	748	310	88	4378
sektor prywatny	7332	167	5221	1418	203	323
ostrowiecki	20392	54	8113	4113	971	7141
sektor publiczny.....	7697	53	761	973	351	5559
sektor prywatny	12695	1	7352	3140	620	1582
skarżyski	14733	87	6391	3286	332	4637
sektor publiczny.....	9015	84	2875	1807	56	4193
sektor prywatny	5718	3	3516	1479	276	444
starachowicki.....	18220	91	10209	2117	340	5463
sektor publiczny.....	5997	58	1032	300	51	4556
sektor prywatny	12223	33	9177	1817	289	907
Miasto na prawach powiatu						
Kielce	72132	39	21416	18156	3243	29278
sektor publiczny.....	29758	38	2678	2883	899	23260
sektor prywatny	42374	1	18738	15273	2344	6018

a Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie

TABL. 10 PRACUJĄCY^a WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI W 2009 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ , trans- port i gospo- darka maga- zynowa, zakwaterowa- nie i gastro- nomia ^Δ , informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa, obsłu- ga rynku nieruchomo- ści ^Δ	Pozostałe usługi
PODREGION SANDOMIERSKO- JĘDRZEJOWSKI.....	70333	729	25258	12671	1937	29738
sektor publiczny.....	32807	394	3127	2779	403	26104
sektor prywatny	37526	335	22131	9892	1534	3634
Powiaty:						
buski.....	10237	122	2142	2506	282	5185
sektor publiczny.....	5743	44	667	327	48	4657
sektor prywatny	4494	78	1475	2179	234	528
jędrzejowski.....	11938	164	4739	2478	303	4254
sektor publiczny.....	5294	53	366	887	96	3892
sektor prywatny	6644	111	4373	1591	207	362
kazimierski	3308	9	734	632	73	1860
sektor publiczny.....	1769	1	137	100	15	1516
sektor prywatny	1539	8	597	532	58	344
opatowski	6188	93	1941	819	184	3151
sektor publiczny.....	3357	52	129	169	15	2992
sektor prywatny	2831	41	1812	650	169	159
pińczowski.....	5615	127	1795	1120	167	2406
sektor publiczny.....	2835	115	235	107	56	2322
sektor prywatny	2780	12	1560	1013	111	84
sandomierski	11845	2	3775	2360	441	5267
sektor publiczny.....	5388	2	474	328	126	4458
sektor prywatny	6457	-	3301	2032	315	809
staszowski.....	13231	109	6358	1804	297	4663
sektor publiczny.....	5352	67	937	469	23	3856
sektor prywatny	7879	42	5421	1335	274	807
włoszczowski.....	7971	103	3774	952	190	2952
sektor publiczny.....	3069	60	182	392	24	2411
sektor prywatny	4902	43	3592	560	166	541

^a Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie

TABL. 11 BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007		2009	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
OGÓŁEM				
Ogółem.....	83339	45985	83819	41888
WEDŁUG WIEKU				
24 lata i mniej.....	16453	9399	18384	9277
25 – 34.....	24572	15323	25615	14080
35 – 44.....	16280	9309	15483	8291
45 – 54.....	19883	10323	17345	8360
55 lat i więcej.....	6151	1631	6992	1880
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA				
Wyższe.....	7292	5176	9795	6518
Policealne oraz średnie zawodowe.....	20133	12543	20730	11092
Średnie ogólnokształcące.....	8374	6310	9448	6400
Zasadnicze (zawodowe).....	25690	11933	24708	9918
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe.....	21850	10023	19138	7960
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^a				
3 miesiące i mniej.....	19755	8965	25563	11038
3 – 6.....	10916	5988	15348	7732
6 – 12.....	11287	5918	16356	7772
12 – 24.....	11884	6761	11580	6372
Powyżej 24 miesięcy.....	29497	18353	14972	8974
WEDŁUG STAŻU PRACY				
Bez stażu pracy.....	23075	13958	21080	11967
Ze stażem pracy:				
1 rok i mniej.....	11494	6716	11850	6519
1 – 5.....	15924	8520	18070	8370
5 – 10.....	11028	6191	10826	5358
10 – 20.....	12307	6853	11796	5945
20 – 30.....	8010	3404	8137	3214
Powyżej 30 lat.....	1501	343	2060	515

^a Od momentu rejestracji w Urzędzie Pracy.

TABL. 12 PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2009
	w zł	
Ogółem	2467,07	2868,09
sektor publiczny	2676,60	3212,74
sektor prywatny	2287,98	2585,47
w tym:		
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3659,03	3820,43
Przemysł	2515,90	2857,45
górnictwo i wydobywanie	3115,56	3979,45
przetwórstwo przemysłowe	2360,85	2625,61
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	4238,13	4984,16
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja ^Δ	2514,80	2949,92
Budownictwo	2283,10	2578,38
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1869,08	2264,50
Transport i gospodarka magazynowa	2106,15	2209,10
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1657,40	1755,67
Informacja i komunikacja	3336,00	3658,85
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3674,48	4201,12
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2609,55	2895,55
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	2027,04	2735,59
Administracja i działalność wspierająca ^Δ	1714,78	1973,44
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3026,02	3626,52
Edukacja	2615,87	3056,42
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2466,05	3047,06
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2132,64	2533,56
Pozostała działalność usługowa	1642,58	1834,21

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

TABL. 13 WYNAGRODZENIA^a WEDŁUG SEKTORÓW W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor	
		Publiczny	Prywatny
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł			
WOJEWÓDZTWO	2868,09	3212,74	2585,47
PODREGION KIELECKI			
Powiaty:			
kielecki.....	2551,32	2981,36	2179,80
konecki	2619,11	2954,21	2334,21
ostrowiecki.....	2712,75	3020,22	2520,06
skarżyski.....	3035,02	3479,75	2158,22
starachowicki.....	2539,20	2941,40	2253,19
MIASTO NA PRAWACH POWIATU			
Kielce	3082,94	3586,62	2723,68
PODREGION SANDOMIERSKO-JĘDRZEJOWSKI			
Powiaty:			
buski.....	2624,09	2953,48	2223,21
jędrzejowski.....	2917,98	2947,95	2897,12
kazimierski.....	2466,75	2985,91	1608,48
opatowski	2542,34	2757,98	2164,67
pińczowski.....	2818,62	3079,34	2492,18
sandomierski	3078,47	3054,87	3094,77
staszowski.....	3030,68	3015,20	3041,83
włoszczowski.....	2676,26	2860,30	2573,73

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

TABL. 14 CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2009	
		w zł	2007=100
Ryż — za 1 kg	2,99	5,13	171,6
Chleb pszenno-żytni — za 0,5 kg	1,32	1,59	120,5
Makaron jajeczny — za 400 g	2,80	3,21	114,6
Mąka pszenna — za 1 kg	1,72	2,21	128,5
Mięso wołowe z kością (rostbef) — za 1 kg	16,71	18,75	112,2
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) — za 1 kg	13,27	15,11	113,9
Kurczęta patroszone — za 1 kg	6,47	6,91	106,8
Szynka wieprzowa gotowana — za 1 kg	19,20	22,08	115,0
Kiełbasa „Toruńska” — za 1 kg	12,24	14,63	119,5
Filety z morszczuka mrożone — za 1 kg	14,06	17,13	121,8
Karp świeży — za 1 kg	12,76	14,06	110,2
Śledź solony odgłowiony — za 1 kg	9,00	9,34	103,8
Mleko krowie spożywcze – 3-3,5% tłuszczu sterylizowane — za 1 l	2,58	2,81	108,9
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% — za 200 ml	1,52	1,75	115,1
Ser twarogowy półtusty — za 1 kg	10,25	12,05	117,6
Ser dojrzewający „Gouda” — za 1 kg	17,65	15,8	89,5
Jaja kurze świeże — za 1 szt	0,39	0,47	120,5
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% — za 200 g	3,30	3,55	107,6
Olej rzepakowy produkcji krajowej — za 1 l	5,08	6,37	125,4
Pomarańcze — za 1 kg	5,49	5,80	105,6
Jabłka — za 1 kg	2,67	1,87	70,0
Buraki — za 1 kg	1,50	1,59	106,0
Marchew — za 1 kg	1,78	2,02	113,5
Ziemniaki — za 1 kg	1,17	1,01	86,3
Cukier biały kryształ — za 1 kg	3,04	3,09	101,6
Kawa naturalna mielona „Tchibo Family” — za 250 g	5,60	6,08	108,6
Herbata „Madras” — za 100 g	2,23	3,06	137,2
Wódka czysta „Polonaise — Polish Vodka” 40% — za 0,5 l	17,44	19,68	112,8
Papierosy „Mars” — za 20 szt	5,95	8,24	138,5
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowelny — za 1 kpl	442,17	503,00	113,8
Półbuty męskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej — za 1 parę	159,62	164,67	103,2
Półbuty damskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej — za 1 parę	138,82	146,79	105,7
Podzelowanie obuwia męskiego — za 1 parę	26,41	27,85	105,5
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej — za 1 m ³	2,35	2,75	117,0
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa cało-dobowa) — za 1 kW·h	0,44	0,54	122,7
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych — za 1 m ³	2,06	2,42	117,5
Węgiel kamienny — za 1 t	511,99	707,88	138,3
Ciepła woda — za 1 m ³	16,22	17,39	107,2
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1390	1241	89,3
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny	1265	1269	100,3
Odkurzaczyz typu domowego	300,97	386,94	128,6
Żelazko z nawilżaczem	152,79	144,27	94,4
Benzyna silnikowa „Euro-Super” — za 1 l	4,28	4,17	97,4
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	1,89	2,00	105,8
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna — za 5 km	13,10	14,70	112,2
Bilet normalny do kina	12,03	12,79	106,3
Ondulacja na zimno włosów damskich	57,50	65,97	114,7
Ciągnik „Ursus 2812”	71604	72866	101,8
Mocznik nawozowy 46% N — za 25 kg	26,89	34,65	128,9
Przemiał pszenicy — za 1 dt	17,14	15,00	87,5
Badanie kliniczne krwi	20,98	22,89	109,1

TABL. 15 MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKU

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2009
Mieszkania	2279	1893
miasta	1038	1055
wieś	1241	838
Spółdzielcze	132	190
Komunalne	-	72
Zakładowe	2	3
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	296	368
Społeczne czynszowe	59	-
Indywidualne	1790	1260
miasta	551	425
wieś	1239	835
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	268	228
miasta	261	270
wieś	274	192
Izby	11782	9202
miasta	4633	4301
wieś	7149	4901
Spółdzielcze	429	617
Komunalne	-	168
Zakładowe	12	14
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	947	1099
Społeczne czynszowe	167	-
Indywidualne	10227	7304
miasta	3090	2417
wieś	7137	4887
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	260789	214479
miasta	105257	104256
wieś	155532	110223
Spółdzielcze	8165	12025
Komunalne	-	2830
Zakładowe	227	318
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	20502	27212
Społeczne czynszowe	2654	-
Indywidualne	229241	172094
miasta	73936	62189
wieś	155305	109905
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m²	114,4	113,3
miasta	101,4	98,8
wieś	125,3	131,5
Spółdzielcze	61,9	63,3
Komunalne	-	39,3
Zakładowe	113,5	106,0
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	69,3	73,9
Społeczne czynszowe	45,0	-
Indywidualne	128,1	136,6
miasta	134,2	146,3
wieś	125,3	131,6

TABL. 16 EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007/08	2009/10	2007/08=100
SZKOŁY			
Podstawowe	646	608	94,1
Gimnazja	242	243	100,4
Ponadgimnazjalne	280	268	95,7
Policealne	102	105	102,9
Wyższe	15	15	100,0
Dla dorosłych	147	127	86,4
gimnazja	-	1	X
ponadgimnazjalne	147	126	85,7
POMIESZCZENIA SZKOLNE			
Szkoły:			
podstawowe	6730	6636	98,6
gimnazja	2605	2712	104,1
ponadgimnazjalne	3372	3584	106,3
w tym licea ogólnokształcące	1357	1482	109,2
UCZNIOWIE I STUDENCI			
Wychowanie przedszkolne	11101	9798	88,3
Szkoły:			
podstawowe	79622	73762	92,6
gimnazja	50756	45585	89,8
ponadgimnazjalne	59102	55997	94,7
policealne	8862	9033	101,9
wyższe	56690	52957	93,4
dla dorosłych	8279	8200	99,0
gimnazja	-	48	X
ponadgimnazjalne	8279	8152	98,5
ABSOLWENCI^a			
Szkoły:			
podstawowe	15302	14015	91,6
gimnazja	17530	16549	94,4
ponadgimnazjalne	16304	16097	98,7
policealne	2791	2619	93,8
wyższe	14035	13458	95,9
dla dorosłych	2277	2209	97,0
gimnazja	-	16	X
ponadgimnazjalne	2277	2193	96,3

a W roku szkolnym 2009/10 absolwenci z poprzedniego roku szkolnego.

TABL. 17 BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2009	2007=100
Biblioteki (stan w dniu 31 XII).....	298	296	99,3
w tym na wsi.....	227	226	99,6
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII).....	15	12	80,0
w tym na wsi.....	14	11	78,6
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.....	4464,4	4457,9	99,9
w tym na wsi.....	2373,3	2357,1	99,3
Czytelniczy w tys.	188,1	178,3	94,8
w tym na wsi.....	69,7	66,5	95,4
Wypożyczenia:			
w tysiącach woluminów.....	3486,9	3346,0	96,0
w tym na wsi.....	1429,6	1349,3	94,4
na 1 czytelnika w wol.....	18,5	18,8	X
w tym na wsi.....	20,5	20,3	X

TABL. 18 MUZEA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Muzea i oddziały muzealne	Muzealia w tys.	Wystawy czasowe		Zwiedzający w tys.	
			własne	obce	ogółem	w tym młodzież szkolna
OGÓŁEM 2007	24	134,8	75	44	596,0	235,8
2009	24	134,4	80	35	840,8	294,7
Archeologiczne.....	2	1,2	-	2	55,9	27,2
Biograficzne.....	2	-	8	-	31,3	13,1
Etnograficzne.....	1	16,6	3	-	109,2	35,5
Historyczne.....	3	4,5	30	11	21,5	7,6
Martyrologiczne.....	-	-	-	-	-	-
Przyrodnicze.....	4	3,7	1	1	487,9	157,5
Regionalne.....	1	0,7	3	6	7,4	3,0
Techniki.....	4	1,3	1	-	12,6	5,8
Inne.....	7	106,4	34	15	115,0	45,1

TABL.19 KINA STAŁE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2009	2007=100
Kina (stan w dniu 31 XII).....	10	11	110,0
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII).....	17	18	105,9
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII) w tys.....	4,7	5,3	112,8
Seanse:			
w tysiącach.....	18,9	20,2	106,9
na 1 kino.....	1888,8	1834,9	X
Widzowie:			
w tysiącach.....	562,5	666,0	118,4
na 1 kino.....	56250,8	60548,1	X
na 1 seans.....	29,8	33,0	X

TABL. 20 SZPITALA, AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA I APTEKI

WYSZCZEGÓLNIENIE		łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	Ambulatoryjna opieka zdrowotna		Apteki	Liczba ludności na 1 apte- kę	Liczba lekarzy na 10 tys. Ludno- ści
			zakłady opieki zdrowotnej	praktyk lekarskie			
WOJEWÓDZTWO	2007	44,4	515	229	402	3 173	21
	2009	49,7	475	280	396	3207	21
PODREGION							
KIELECKI	2007	47,4	324	140	273	2 850	24
	2009	52,4	297	166	263	2950	25
Powiaty:							
kielecki.....	2007	22,9	67	19	42	4 758	12
	2009	22,7	61	25	42	4801	11
konecki	2007	66,6	21	3	28	2 985	22
	2009	70,1	20	6	29	2862	23
ostrowiecki.....	2007	41,6	47	27	42	2 746	19
	2009	43,2	38	33	39	2940	20
skarżyski	2007	46,2	26	26	32	2 478	19
	2009	51,4	22	25	30	2613	19
starachowicki	2007	41,1	38	14	33	2 847	18
	2009	52,3	30	5	30	3109	20
Miasto na prawach powiatu							
Kielce	2007	69,8	125	51	96	2 145	46
	2009	80	126	72	93	2203	47
PODREGION							
SANDOMIERSKO-							
JĘDRZEJOWSKI	2007	39,8	191	89	129	3 858	14
	2009	45,5	178	114	133	3716	14
Powiaty:							
buski	2007	57,0	26	15	24	3 060	20
	2009	77,9	24	22	25	2925	21
jędrzejowski	2007	21,3	29	12	19	4 688	10
	2009	20	38	16	18	4926	8
kazimierski	2007	16,1	7	10	8	4 434	8
	2009	16,2	6	15	10	3509	7
opatowski	2007	23,0	22	10	14	4 008	10
	2009	30,1	18	11	15	3698	10
pińczowski	2007	28,5	19	8	9	4 646	11
	2009	33,7	19	10	9	4587	12
sandomierski	2007	58,3	38	15	23	3 525	21
	2009	64,9	27	16	24	3363	22
staszowski	2007	38,5	25	9	22	3 350	13
	2009	39,4	22	14	21	3489	13
włoszczowski.....	2007	65,8	25	10	10	4 696	15
	2009	69,6	24	10	11	4243	15

TABL. 21 TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Obiekty ^a	Miejsca noclegowe ^a		Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi	
			ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym
WOJEWÓDZTWO	2007	129	9831	7613	391615	30311	1119254	72967
	2009	143	10937	8665	383918	23469	1129826	61263
PODREGION								
KIELECKI	2007	82	6574	4501	281673	24381	529376	54829
	2009	92	7241	5401	264991	18507	531595	44563
Powiaty:								
kielecki	2007	28	2377	1711	109822	3890	199551	8836
	2009	28	2279	1699	87353	2848	169072	7641
konecki	2007	17	1371	240	15514	313	63158	539
	2009	19	1450	310	16872	317	71805	1090
ostrowiecki	2007	5	309	309	26148	7141	45516	14606
	2009	9	536	536	15280	3327	40591	9510
skarżyski	2007	5	355	299	10824	946	22487	2346
	2009	5	369	269	15580	844	27447	1191
starachowicki	2007	4	307	307	22977	2799	41760	6586
	2009	4	365	365	19990	2438	34305	5101
Miasto na prawach powiatu								
Kielce	2007	23	1855	1635	96388	9292	156904	21916
	2009	27	2242	2222	109916	8733	188375	20030
PODREGION SANDOMIERSKO-JĘDRZEJOWSKI.....								
	2007	47	3257	3112	109942	5930	589878	18138
	2009	51	3696	3264	118927	4962	598231	16700
Powiaty:								
buski	2007	16	1793	1793	42328	1119	466881	8966
	2009	17	1777	1777	42897	1041	457105	8349
jędrzejowski	2007	6	338	338	10814	143	30086	144
	2009	5	303	303	9253	5	25182	24
kazimierski	2007	2	79	79	3769	311	4094	346
	2009	2	73	73	3052	270	3719	270
opatowski	2007	4	97	97	3576	63	4634	63
	2009	3	87	87	2604	-	5411	-
pińczowski	2007	3	155	60	4205	160	12108	254
	2009	3	155	60	3339	163	10233	392
sandomierski	2007	10	393	343	22940	3350	33241	6174
	2009	12	565	354	33330	2847	45103	5149
staszowski	2007	5	382	382	21824	775	37818	2173
	2009	6	522	522	22803	544	45575	2219
włoszczowski	2007	1	20	20	486	9	1016	18
	2009	3	214	88	1649	92	5903	297

a Stan w dniu 31 VII.

TABL. 22 ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2009	
		w hm ³	2007=100
OGÓŁEM	1042,4	1159,0	111,2
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	1012,9	1129,8	111,5
w tym wody chłodnicze	989,4	1098,6	111,0
odprowadzone siecią kanalizacyjną	29,5	29,2	99,0
W tym:			
ścieki wymagające oczyszczania	53,0	60,5	114,2
oczyszczane	43,4	46,8	107,8
mechanicznie	12,8	12,1	94,5
chemicznie ^b	1,4	2,3	164,3
biologicznie	15,3	19,0	124,2
z podwyższonym usuwaniem biogenów	14,0	13,4	95,7
nieoczyszczane	9,6	.	X
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	7,9	.	X
odprowadzone siecią kanalizacyjną	1,6	.	X

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dotyczy tylko ścieków przemysłowych. c Mniejsza ilość ścieków nieoczyszczonych ogółem od odprowadzonych wynika z szacunkowych metod określania ilości ścieków komunalnych odprowadzonych kanalizacją.

TABL. 23 OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mechaniczne	Chemiczne	Biologiczne	Z podwyższonym usuwaniem biogenów
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH					
Liczba..... 2007	37	16	2	17	2
2009	39	19	2	16	2
Przepustowość w dam ³ /d..... 2007	203,3	187,5	6,8	7,2	1,8
2009	203,3	188,7	6,8	5,9	1,8
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH^a					
Liczba..... 2007	102	-	x	67	35
2009	105	-	x	69	36
Przepustowość w dam ³ /d..... 2007	231,0	-	x	110,7 ^b	120,3
2009	229,6	-	x	112,3^b	117,3
Ludność korzystająca ^c z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem					
2007	50,4	-	x	25,7	24,7
2009	52,7	-	x	27,7	25,1

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej; w 2003 r. bez oczyszczalni chemicznych. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Na podstawie szacunków.

TABL. 24 EMISJA I REDUKCJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2009	2007=100
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza^a (stan w dniu 31 XII)	63	72	114,3
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:			
pyłowych	51	62	121,6
gazowych	8	7	87,5
posiadające zagospodarowaną strefę ochronną	x	x	X
nieposiadające wyników pomiarów:			
emisji:			
pyłów	12	9	75
gazów	13	10	76,9
emisji	55	58	105,5
Emisja zanieczyszczeń:			
w tysiącach ton:			
pyłowych	3,9	3,2	82,1
w tym pyły ze spalania paliw	2,6	2,1	80,8
gazowych (bez dwutlenku węgla)	81,7	79,5	97,3
w tym: dwutlenek siarki	28,5	17,9	62,8
tlenek węgla	33,7	41,2	122,3
tlenki azotu	18,8	19,6	104,3
na 1 km ² w t/r:			
pyłowych	0,3	0,3	100,0
gazowych (bez dwutlenku węgla)	7,0	6,8	97,1
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:			
w tysiącach ton:			
pyłowe	1617,1	1681,7	104,0
gazowe (bez dwutlenku węgla)	34,6	51,9	150,0
w % zanieczyszczeń wytworzonych:			
pyłowych	99,7	99,8	X
gazowych (bez dwutlenku węgla)	31,4	39,5	X

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

TABL. 25 POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007		2009	
	w ha		w % powierzchni ogólnej województwa	na 1 mieszkańca w m ²
OGÓŁEM^a	738 065,50	755972,0	64,6	5952,0
Parki narodowe ^b	7 626,40	7626,4	0,7	60,0
Rezerwy przyrody ^b	3 127,30	3817,7	0,3	30,1
Parki krajobrazowe ^{bc}	126 579,10	126 536,90	10,8	996,3
Obszary chronionego krajobrazu ^c	600 336,90	617 145,10	52,7	4859,0
Stanowiska dokumentacyjne	24,2	49,2	0,0	0,4
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	53,8	159,2	0,0	1,3
Użytki ekologiczne	317,8	637,5	0,1	5,0

a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwał rad gmin. b Bez otuliny. c Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

TABL. 26 WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Gminy ^a	Miasto na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		w tys. zł				
OGÓŁEM	2007	3816520,7	2174477,1	604886,8	724648,9	312507,9
	2009	5528489,8	2918525,2	888925,3	966704,2	754335,1
w tym:						
Rolnictwo i łowiectwo	2007	96082,4	72214,3	16,7	697,8	23153,6
	2009	208362,1	129349,7	14,4	452,4	78545,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę.....	2007	9844,6	8935,5	909,1	-	-
	2009	11567,8	11567,8	-	-	-
Transport i łączność.....	2007	476655,3	162952,7	83284,9	96672,1	133745,6
	2009	955663,5	376503,9	151265,5	227601,2	200292,9
Gospodarka mieszkaniowa.....	2007	51026,8	34561,4	11171,7	5262,6	31,1
	2009	120041,7	57894,4	56972,7	5130,5	44,1
Działalność usługowa	2007	15843,0	6590,8	2913,4	5202,3	1136,5
	2009	37948,1	12249,8	13172,2	6160,7	6365,4
Administracja publiczna.....	2007	393270,9	239179,8	44193,9	78852,2	31045,0
	2009	488946,8	286540,6	53891,4	97658,2	50856,6
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2007	87863,6	24249,7	16795,1	46318,8	500,0
	2009	111371,1	30795,7	29757,2	49818,2	1000,0
Obsługa długu publicznego ^b	2007	25181,5	14546,3	5722,0	4913,2	-
	2009	30079,1	16777,6	5632,5	7669,0	-
Oświata i wychowanie.....	2007	1251855,0	804127,1	205495,4	229375,6	12856,9
	2009	1544047,2	973125,0	253171,8	270169,8	47580,6
Ochrona zdrowia.....	2007	108962,0	19758,4	6750,4	57681,2	24772,0
	2009	180814,1	26569,4	19146,8	66002,8	69095,1
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki spo- łecznej.....	2007	777872,7	482457,6	142858,3	126044,9	26511,9
	2009	925930,3	520913,3	169076,8	150393,2	85547,0
Edukacyjna opieka wychowawcza...	2007	144861,1	49070,4	25857,9	63851,5	6081,3
	2009	135838,1	39267,4	26082,3	69311,2	1177,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2007	147950,3	125257,8	22315,7	24,3	352,5
	2009	242479,4	201795,8	32843,0	35,6	7805,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2007	102592,3	51802,8	17829,8	5552,4	27407,3
	2009	165506,6	84355,9	19595,9	4338,3	57216,5
Kultura fizyczna i sport.....	2007	70591,6	55677,4	12990,8	561,3	1362,1
	2009	208385,9	135318,8	46337,2	2136,5	24593,4

^a Bez wydatków gmin mających status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.